

การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2556

การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2556

จิรประภา จาริรักษ์. (2555). การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของ
กรมการสารวัตรทหารบก. สารนิพนธ์ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วย
ทหารของกรมการสารวัตรทหารบก โดยใช้แนวคิดในการประเมินของอัลคิน (Alkin) เป็นกรอบใน
การประเมิน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก จำนวน
71 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลของการดำเนินงานใน โครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการ
สารวัตรทหารบก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชัยยศ อายุ หน่วยงาน ระดับกา รศึกษาที่
มีความแตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วย
ทหารของกรมการสารวัตรทหารบก ในขณะที่ ระยะเวลารับราชการ แตกต่างกัน ส่งผลต่อความ
คิดเห็นต่อการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนการ
ประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมิน
เพื่อการปรับปรุงโครงการ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ และขั้นตอนโดยรวม มี
ความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10
3. นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในขั้นตอนการ
ประเมินระบบ ขั้นตอนการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการ
ประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการยอมรับโครงการ

AN EVALUATION OF NARCOTICS SUPPRESSION PROJECT IN
THE PROVOST MARSHAL GENERAL'S DEPARTMENT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Program in Public Policy
at Srinakarinwirot University

May 2013

Jiraprapa Jareerak. (2013). *An Evaluation of Narcotics Suppression Project in The Provost Marshal General's Department*. Master's Project. M.P.A. (Public Policy). Bangkok: Graduate School Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Worapit Meemak.

This research aimed at evaluating the narcotics suppression project in military units of the Provost Marshal General's Department. The evaluation approach of Alkin was used as an evaluation model in this study.

The sample group of this research included 71 military government employees of the Provost Marshal General's Department. The research tool was the questionnaire. The analytical statistics included the percentage, mean, standard deviation, independent t-test and one-way ANOVA.

The results showed that:

1. The operation result of the narcotics suppression project in military units of the Provost Marshal General's Department indicated positive tendency.
2. The different personal characteristics of the sample group, i.e. sex, rank, age, department, and level of education did not affect the different opinion toward the evaluation of the project. However, the different length of service significantly affected the different opinion toward the evaluation of the project at the statistical significance level of .10. When considering each aspect, the system evaluation steps, project planning steps, project implementation steps, evaluation steps for project improvement, project acceptance steps, and overall steps had some differences at the statistical significance of .10.
3. Commissioned officers and non-commissioned officers had different opinions about the system evaluation steps, project planning steps, project implementation steps, evaluation steps for project improvement, and project acceptance steps.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการ
สารวัตรทหารบก ของ จิรประภา จาริรักษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ดร.สุรพล จรรยากุล)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล)

ขออนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลวิทย์ เจียรจิตต์)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความสามารถอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่อง และให้คำปรึกษา กับนิสิตในทุกเรื่อง รวมถึง อาจารย์สุรพล จรรยากุล อาจารย์ประไพรี อภิชาติสกุล กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ใน การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ และความปรารถนาดีตลอดระยะเวลา การศึกษา

ขอขอบพระคุณ เจ้ากรมการสารวัตรทหารบก ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และ ข้าราชการกรมการสารวัตรทหารบก ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ พันเอก วสันต์ ทัพวงศ์ รองเจ้ากรมการสารวัตรทหารบก ที่กรุณาให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

ขอขอบพระคุณ ฝ่ายเสนาธิการ กองแผนและฝึก กรมการสารวัตรทหารบก และ พันโท จักร วราภิรมย์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจ ใน ระหว่าง การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ร้อยเอกหญิง กมลวรรณ ชังศิริ และ ร้อยเอกหญิง ชลิตาสรณ์ ชญาภาภูริดา ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัยและวิธีกรณาคำนวณ ขอขอบคุณ ร.อ.หญิง กนกกาญจน์ จันทร์อยู่ และ นายจิรศักดิ์ สอนทรัพย์ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณ เพื่อน นิสิตปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ) รุ่น 6 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ นางสาวจุ พารัตน์ เหล่าการ นางสาวชนม ธรณิศราดิพงษ์ นายอรรถวุฒิ น้อยศิริ นายชัยอนันต์ โภคสวัสดิ์ และ นางสาว สุชาดา จำปาศรี เพื่อนร่วมรุ่น ที่คอย เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และญาติๆ ที่รักทุกคน ที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจ เสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูทุกเวทิตา แต่คุณพ่อและคุณแม่ ที่รักยิ่ง ที่ได้ให้โอกาส ทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดี อีกทั้งคอยส่งเสริม สั่งสอน และให้ คำแนะนำในการดำเนินชีวิต คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากงานวิจัยในครั้งนี้ ย่อมเป็นผลมาจากความ กรุณาของท่านดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ร้อยเอกหญิง จิรประภา จาริรักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด การป้องกัน และการปราบปรามปัญหาเสพติด.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4 การวิเคราะห์ผลการศึกษาคัดติและความต้องการ	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
สรุปผลการวิจัย.....	51
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา.....	58
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก.....	65
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	77
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	80

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	35
2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินระบบ (System assessment).....	37
3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ (Program planning).....	38
4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation).....	39
5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program improvement).....	40
6 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification).....	41
7 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนโดยรวม 5 ขั้นตอน.....	41
8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามเพศ.....	42
9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามอายุ.....	43
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามอายุ ในขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ.....	44
11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามหน่วยงาน.....	44
12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา.....	45
13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ.....	46
14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ.....	47
15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ ในขั้นตอนประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ.....	47

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามระยะเวลาบริหารงาน ในขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ.....	48
17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามระยะเวลาบริหารงาน ในขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ.....	48
18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เมื่อจำแนกตามระยะเวลาบริหารงาน ในขั้นตอนโดยรวม 5 ขั้นตอน.....	49
19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามชั้นยศ.....	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 ภาพแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คน ยา และสิ่งแวดล้อม.....

18

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันได้กลับมาสู่สภาวะที่มีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชนและสังคม รวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสิ่งเสพติดนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย เพราะยาเสพติดเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่นๆ หลายด้าน และเหตุผลที่ทำให้ สิ่งเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศอีกข้อหนึ่งคือ ปัจจุบันมีผู้ติดสิ่งเสพติดเพิ่มมากขึ้น และผู้เสพยาอยู่ในวัยเด็กอายุน้อยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงจำนวนผู้ติดบุหรี่ สุรา ซา กาแฟ

รัฐบาลภายใต้การนำของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามสังคมไทย จึงถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วน ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และได้กำหนดให้ปัญหาเสพติด เป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤติมิชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศไทยภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด. 2554: ออนไลน์)

เพื่อให้การดำเนินงานเอาชนะยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว นายกรัฐมนตรีจึงกำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ให้ทุกหน่วยถือปฏิบัติเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ โดยให้มีศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) เป็นองค์กรอำนวยการระดับชาติ และให้มีศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับกระทรวง ระดับกรม/หน่วยงาน ระดับภาค/พื้นที่ตามแนวชายแดน ไปจนถึงระดับจังหวัด รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดระดับอำเภอ /กิ่งอำเภอ และระดับพื้นที่อื่นใด เพื่อเป็นศูนย์กลางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

กองทัพบก ได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้ทุกหน่วยผึกกำลังร่วมกันดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหน่วยทหาร ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ยาเสพติดหมดสิ้นไปจากหน่วยงานของกองทัพบกอย่างยั่งยืน และเพื่อตอบสนองนโยบายในการ

ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล โดยให้มีการจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกองทัพบก (ศพส.ทบ.)” ทำหน้าที่ควบคุม อำนวยการ และกำกับดูแลการปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกองทัพภาค และ หน่วยขึ้นตรงกองทัพภาคอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อเอาชนะยาเสพติด ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และ ศพส.ทบ.

สำหรับหน่วยขึ้นตรงในกองทัพบก ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ภายในหน่วย หรือกำหนดให้หน่วยรองของตนปฏิบัติหน้าที่ในการปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในหน่วย โดยผู้บัญชาการหน่วยขึ้นตรงนั้น ๆ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบ มีหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ กำกับดูแล ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในหน่วย และให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ๆ เมื่อได้รับคำสั่ง และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้การใช้กำลังใด ๆ ในการปฏิบัติการกิจสนับสนุนการดำเนินงานของส่วนราชการอื่น ๆ ทั้งในบทบาทการสนับสนุนโดยตรง หรือการได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรเฉพาะกิจจะต้องขออนุมัติจาก ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกองทัพบกทุกครั้ง

กรมการसारวัตตรทหารบก เป็นกรมฝ่ายกิจการพิเศษ และเป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กรมการसारวัตตรทหารบก ” เรียกโดยย่อว่า “ศพส.สท.ทบ.” เพื่อให้สอดคล้องกับคำสั่งกองทัพบกในการจัดตั้งและปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ตามนโยบายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องเร่งแก้ไข โดยหนึ่งในโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กรมการसारวัตตรทหารบก คือ โครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร (คำสั่ง กรมการसारวัตตรทหารบก ที่ 297/2554 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กรมการसारวัตตรทหารบก. 2554: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

โครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการसारวัตตรทหารบก มีวัตถุประสงค์เพื่อทำลายโครงสร้างเครือข่ายของยาเสพติดในพื้นที่ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ยุติบทบาทพฤติกรรม และปราบปรามกำลังพลผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการแจ้งข่าวสาร รับเรื่องร้องเรียน การตรวจสอบกลิ่นกรองข้อเท็จจริง การใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการปกครองและทางวินัยต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด เพื่อควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติดไม่ให้เข้ามาแพร่ระบาดในพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาระบบข่าวและเทคโนโลยีในการปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้ยาเสพติดหมดสิ้นไปจากพื้นที่ของ กรมการसारวัตตรทหารบก อย่างยั่งยืน โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2554 – กันยายน 2555 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) กลุ่มทหารในสถานการศึกษาของหน่วย ได้แก่ นายทหารนักเรียน , นายสิบนักเรียน และนักเรียนนายสิบของเหล่า ที่เข้ามารับการศึกษาบอร์มในสถานศึกษาของหน่วย 2) กลุ่มทหารนอกสถานการศึกษาของหน่วย ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร , นายทหารประทวน , พลทหารกองประจำการ และพนักงานราชการในสังกัด 3) กลุ่มชุมชนทหาร ได้แก่ ครอบครัวทหาร , ผู้พักอาศัยกับครอบครัวทหาร , ผู้ประกอบการร้านค้าภายในชุมชนทหารของหน่วย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยต้นสังกัดที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ เนื่องจากยังไม่เคยมีการประเมินผลโครงการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมมาก่อน มีความสนใจในการศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเป็นอย่างไร และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของโครงการดังกล่าว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามความมุ่งหมายของกองทัพบกในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดในหน่วยทหาร และนโยบายของรัฐบาลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายในการ ศึกษาการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา การดำเนินงานของโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามความมุ่งหมายของ กองทัพบก ในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดในหน่วยทหาร และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน รวมประชากรทั้งสิ้น 247 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก จำนวน 71 คน ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร 29 คน และนายทหารประทวน 42 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ชั้นยศ ระดับการศึกษา และระยะเวลารับราชการ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การประเมินระบบ (System assessment)
2. การประเมินการวางแผนโครงการ (Program planning)

3. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation)
4. การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program improvement)
5. การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ ปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร เพื่อพิจารณาংশชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการเพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงานโครงการเสีย

2. การประเมินระบบ หมายถึง การประเมินความคิดเห็นของข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ และปัญหาและอุปสรรคของโครงการ ปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

3. การประเมินการวางแผนโครงการ หมายถึง การประเมินความคิดเห็นของข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก เกี่ยวกับการวางแผนของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ด้านบุคลากร สถานที่ เวลา และวัสดุอุปกรณ์ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

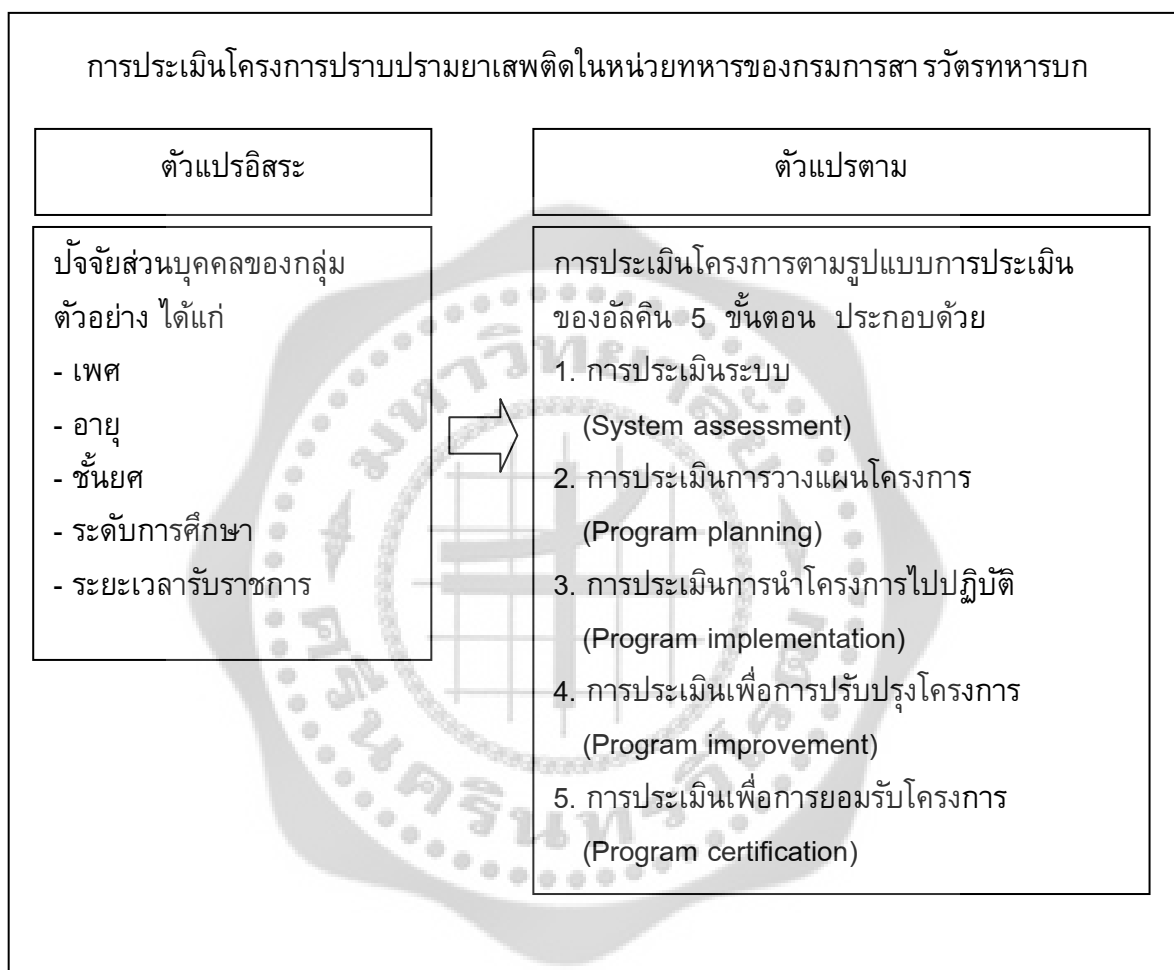
4. การประเมินการนำ โครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การประเมินความคิดเห็นของข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการใช้ทรัพยากร ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

5. การประเมินเพื่อ การปรับปรุงโครงการ หมายถึง การ ประเมินความคิดเห็นของข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการใช้ทรัพยากร ว่าควรปรับปรุงมากน้อยเพียงใด

6. การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ หมายถึง การประเมินความคิดเห็นของข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการและผลสำเร็จของโครงการ ว่ามีความพึงพอใจเพียงใด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินของ อัลคิน มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยแนวคิดในการวิจัยนี้เป็นการประเมินหลังจากโครงการได้สิ้นสุดแล้ว ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลของการดำเนินงานใน โครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน จะส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก แตกต่างกัน
3. นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนมีความคิดเห็นแตกต่างกันใน ขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการยอมรับโครงการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ของกรมการสารวัตรทหารบก และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด การป้องกัน และการปราบปรามปัญหาเสพติด
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

1. ความหมายของการประเมินโครงการ

จักรวัชร ศิริวรรณ (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ ส่วนคำว่าโครงการหมายถึง ส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วย ชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มีการกำหนดทรัพยากรในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน โดยออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า โดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

ประชุม รอดประเสริฐ(2529: 73) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึงกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาংশชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

อรทัย ศักดิ์สูง (2555?: ออนไลน์) กล่าวว่า การประเมินโครงการหมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการ และสารสนเทศในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การจัดการประเมินโครงการเพื่อให้ทราบว่า โครงการนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร จะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการ

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การประเมินโครงการ คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นมาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความจริง (Fact) ที่เชื่อถือได้

2. การประเมินโครงการจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)

สมพิศ สุขแสน(2555?: ออนไลน์) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการหมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบว่านโยบาย/แผนงาน/โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด โดยมีมาตรฐานและเครื่องมือในการวัดที่แม่นยำและเชื่อถือได้ การประเมินผลจึงคล้ายกับการหาใครสักคนหนึ่งเอากระจกมาส่องให้เราเห็นหน้าตาตัวเองว่า สวยงามดีแล้วหรือยัง มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง จะได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542: 10-11) ได้กล่าวว่า “การประเมิน” เป็นการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคม เพื่อตัดสินและพัฒนาโครงการด้านการวางแผนและการติดตาม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการทางสังคม รวมทั้งการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงจากการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาจัดทำระบบสารสนเทศ เพื่อหาข้อบกพร่อง หรือวัดผลว่ากิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้มีอำนาจในกิจกรรมหรือโครงการนั้น

2. ความสำคัญของการประเมินโครงการ

โครงการอันมากมาย ที่เกี่ยวกับการศึกษา การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัย และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความเจริญ นั้น ต้องใช้จ่ายทรัพยากร เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และกำลังคน โครงการบางโครงการมีประโยชน์มากและเห็นคุณค่าอย่างชัดเจน โครงการบางชนิดเมื่อกระทำไปแล้วไม่เกิดประโยชน์และคุณค่าแต่ประการใด การที่จะตัดสินใจระบุลงไปว่าโครงการใดมีประโยชน์ มีคุณค่า หรือมีประโยชน์มากน้อยเพียง ใด ย่อมจะต้องมีการพิสูจน์วิเคราะห์ โดยเครื่องมือที่ใช้ก็คือศาสตร์ที่ว่าด้วยการประเมินโครงการ การประเมินโครงการอย่างมีระบบ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงคุณภาพของโครงการ การที่กำหนดขึ้นไว้ว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม หรือสามารถ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ (ประชุม รอดประเสริฐ. 2529: 73-74)

ความสำคัญหรือคุณประโยชน์ของการประเมินโครงการ มีดังนี้ (ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 75-76)

1. การประเมินจะช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงาน มีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ย่อมจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมิน ส่วนใดที่ไม่ชัดเจนเช่นวัตถุประสงค์ หรือมาตรฐานในการ

ดำเนินงาน หากขาดความแน่นอนแจ่มชัด จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องชัดเจน เสียก่อน ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนช่วยทำให้โครงการมีความชัดเจน และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างได้ผล มากกว่าโครงการที่ได้รับการประเมิน

2. การประเมินโครงการช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ข้อมูลใดหรือปัจจัยใดที่เป็นปัญหาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน หรือใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม คุ้มค่า ทรัพยากรทุกชนิดจะได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไปจะได้รับการตัดทอน และทรัพยากรใดที่ขาดก็จะได้ได้รับการจัดหาเพิ่มเติม ฉะนั้น การประเมินโครงการจึงมีส่วนที่ทำให้การใช้ทรัพยากรของโครงการเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า โครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน ดังนั้น เมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ดำเนินการไปด้วยดี ย่อมจะทำให้แผนงานดำเนินไปด้วยดีและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หากโครงการใดโครงการหนึ่งมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติย่อมกระทบกระเทือนต่อแผนงานทั้งหมดโดยส่วนรวม ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้เช่นเดียวกันว่าหากการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมหมายถึงการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้ แผนงานบรรลุถึงวัตถุประสงค์และดำเนินไปด้วยดีเช่นเดียวกัน

4. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการและทำให้โครงการมีข้อที่ก่อให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง ดังตัวอย่างโครงการเขื่อนน้ำโจน ซึ่งในการสร้างถนนเพื่อไปสู่สถานที่ สร้างเขื่อนนั้นต้องผ่านป่าไม้ธรรมชาติ ทำให้เกิดการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและสัตว์ป่าหลายชนิดอาจต้องสูญพันธุ์ การประเมินโครงการจะช่วยให้เกิดโครงการป้องกันรักษาป่า และโครงการอนุรักษ์และอพยพสัตว์ป่าขึ้น เพื่อการแก้ปัญหาเป็นต้น ด้วยตัวอย่างและเหตุผลดังกล่าวจึงถือได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนในการช่วยแก้ปัญหาได้

5. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า การประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบและมีความเป็นวิทยาศาสตร์อย่างมากทุกส่วนของโครงการและปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานจะได้รับการวิเคราะห์ อย่างละเอียด กล่าวคือ ทั้งข้อมูลนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Outputs) จะได้รับการตรวจสอบประเมินผลทุกชั้นตอน ส่วนใดที่เป็นปัญหา หรือไม่มีคุณภาพจะได้รับการพิจารณาย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้มีการดำเนินงานใหม่จนกว่าจะเป็นไปตามมาตรฐาน หรือเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการประเมินผลเป็นการควบคุมคุณภาพของโครงการ

6. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุม บังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการ อันย่อมจะ

นำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง โดยลักษณะ เช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจ มีความพึงพอใจ และมีความตั้งใจ กระจ่หรือร่นที่จะปฏิบัติงานต่อไปและมากขึ้น ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การประเมินโครงการมีส่วนอย่างสำคัญในการสร้างขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

7. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบ ถึงอุปสรรคปัญหา ข้อดีข้อเสีย ความเป็นไปได้ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการโครงการ โดยข้อมูลดังกล่าวแล้วจะช่วยทำให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการนั้นต่อไป หรือจะยุติโครงการนั้นเสีย นอกจากนั้น ผลของการประเมินโครงการ อาจเป็นข้อมูลอย่างสำคัญในการวางแผน หรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและฝ่ายการเมือง

3. ประโยชน์ของรูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินมีประโยชน์สำคัญ 4 ประการ คือ (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

1. ช่วยให้เห็นแนวทางหรือกรอบความคิดในการประเมิน การเรียนรู้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย จะทำให้เกิดประสบการณ์ในการตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบการประเมินได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งประเมิน

2. ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมีความคมชัดและครอบคลุม เนื่องจากรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบมีกรอบความคิดเชิงเหตุผล ดังนั้น การเลือกใช้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ก็มีแนวโน้มที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบนั้น จึงทำให้กำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจนครอบคลุมและสมเหตุสมผล

3. ช่วยในการกำหนดตัวแปรหรือประเด็นสำคัญในการประเมินได้อย่างชัดเจน

4. ทำให้ผลงานการประเมินมีความเป็นระบบ ครอบคลุม เป็นที่ยอมรับ และสื่อความหมายได้ชัดเจน

4. แนวคิดและรูปแบบการประเมินโครงการ

วิวัฒนาการของการพัฒนาแนวคิดและเทคนิควิธีการประเมินนับว่ามีหลักการที่ชัดเจน มีความเป็นระบบ ตลอดจนนักประเมินหลายท่านได้พัฒนารูปแบบที่เรียกกันว่า “แบบจำลอง” หรือ “รูปแบบ” หรือ “โมเดล” (Model) ขึ้นหลายรูปแบบ กล่าวโดยทั่วไป “รูปแบบ” หรือ “แบบจำลอง” นั้นคือ วิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ใ้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ “โมเดล” ไม่เพียงแต่เป็นแบบจำลองภาพหรือความคิดเท่านั้น แต่ ยังมุ่งสื่อสารภาพ รวมทั้งแนวคิด หลักการ ตลอดจนปรากฏการณ์ในเชิงสัมพันธ์อย่างเป็นระบบอีกด้วย ดังนั้น การกำหนดโมเดลที่เป็นระบบ และมีหลักการที่สมเหตุสมผล จะทำให้การวางแผนการทำงานต่าง ๆ เข้าใจได้ง่ายขึ้น ในศาสตร์ของ

การประเมินนั้น มีผู้พยายามเสนอแนวคิดและโมเดลที่ช่วยให้สามารถทำการประเมินได้ดีขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่า “รูปแบบ” หรือ “โมเดล” การประเมิน สามารถถือว่าเป็นทฤษฎีการประเมินได้ เพราะมีลักษณะของความสมเหตุสมผลบนพื้นฐานของข้อตกลงเบื้องต้นในเชิงทฤษฎีเช่นกัน (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 29)

รูปแบบการประเมิน เป็นกรอบหรือแนวความคิดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมิน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งนักวิชาการทางด้านการศึกษาได้เสนอกรอบความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้อยู่หลายรูปแบบ หลายประเภท สำหรับที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของแนวคิดและรูปแบบการประเมินต่างๆ ซึ่งได้เลือกมานำเสนอไว้ทั้งหมด 8 รูปแบบ ดังนี้ (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler) เป็นผู้นำที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยเสนอเป็นกรอบความคิด ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

แนวคิดทางการประเมินของไทเลอร์ จัดเป็นแนวคิดของการประเมินในระดับชั้นเรียน โดยมีความเห็นว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน จะมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ไทเลอร์ได้พยายามว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มุ่งจัดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในตัวของผู้เรียน ดังนั้น การประเมินในความเห็นของไทเลอร์จึงหมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้จริง หลังจากที่ได้จัดการเรียนการสอนแล้ว กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งได้กำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอนนั้น ๆ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 30-32)

ตัวอย่าง การประยุกต์ใช้แนวความคิดของไทเลอร์ มาใช้ในการประเมินโครงการ การประเมินโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการทางการศึกษา มักได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเขียนในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. จัดเนื้อหาในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
3. ทำการทดสอบผู้เรียนก่อนทำการเรียนการสอน
4. เลือกวิธีสอนให้เหมาะสม

5. ทำการทดสอบผู้เรียน เมื่อจบการเรียนการสอนแล้ว
6. ประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ และมีนักเรียนร้อยละเท่าไรที่ผ่านเกณฑ์
7. นำผลของการเปรียบเทียบมาศึกษาจุดบกพร่องในการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)

เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ การฝึกอบรมและการประเมินผล การฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมนั้นเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใดๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด

การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกองค์กร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ผ่านการอบรมได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการประเมิน

ในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม เคิร์กแพทริก เสนอว่า ควรดำเนินการประเมินใน 4 ลักษณะ คือ

1. ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation)
  - เป็นการตรวจสอบความรู้สึก หรือความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม
2. ประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation)
  - เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ โดยควรตรวจสอบให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude)
3. ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation)
  - เป็นการตรวจสอบว่าผู้ผ่านการอบรมได้รับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่

4. ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results Evaluation)

- เป็นการตรวจสอบว่า ผลจากการอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กร หรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์กรดีขึ้น หรือมีคุณภาพขึ้นหรือไม่

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven)

สคริฟเวน (Scriven) ได้ให้นิยามการประเมินไว้ว่า “การประเมิน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบในการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมินคือ การตัดสินใจคุณค่าให้กับกิจกรรมใด ๆ ที่ต้องการจะประเมิน ดังนั้น ประเภทของการประเมินจึงมี 2 ลักษณะ คือ การประเมินระหว่าง

ดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ในระยะต่อมา สคริฟเวนได้พัฒนาแนวคิดไปจากเดิมที่ยึดตามวัตถุประสงค์แต่เพียงอย่างเดียว มาเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นถึงผลผลิตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ในทุก ๆ ด้าน โดยให้ความสนใจต่อผลผลิตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นผลโดยตรงจากโครงการและผลกระทบหรือผลพลอยได้ (เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี. 2542: 35-37)

จุดมุ่งหมายของการประเมิน

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินมี 2 ประการคือ

1. การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา

2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

สคริฟเวน ได้เสนอแนะว่าในเรื่องการประเมินเพื่อการปรับปรุง หรือดูความก้าวหน้าของโครงการ โดยทำการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ควรที่จะใช้นักวิจัยมืออาชีพ ในการดำเนินการประเมินนั้น ควรจะได้แยกหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน รวมทั้งควรจะได้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างนักประเมิน กับผู้ดำเนินงานในโครงการด้วย (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2555: ออนไลน์)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสเตค (Stake)

สเตค (Stake) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดของครอนบาค และสคริฟเวน เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ รูปแบบการประเมินของสเตค ถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่ นักประเมินนำมาประยุกต์ได้อย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการ การประเมินตามความคิดเห็นของสเตค หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการบรรยาย และการตัดสินคุณค่าของโครงการ หรือเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ จุดมุ่งหมายของการประเมินมี 2 ประการ คือ เพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาบรรยายเกี่ยวกับโครงการนั้น และเพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโครงการ (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

แนวคิดของสเตค เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อนำมาจัดทำให้เป็นระบบระเบียบและมีความหมาย ในการประเมินจะสื่อความหมายที่เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผล คือ ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปัจจัยเบื้องต้น รวมทั้งการปฏิบัติและผลผลิต ซึ่งนักประเมินจะต้องหามาตรฐานในแต่ละส่วนแล้วตัดสินคุณค่าให้เหมาะสม สเตคยังได้เสนอแนวคิดโดยเรียกว่า การประเมินตอบสนอง (Responsive evaluation) เป็นการประเมินที่ต้อง

อาศัยการบรรยายและตีความข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ จากการสังเกตกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และค้นหาคุณค่าจากความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลต่าง ๆ เน้นกระบวนการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวกับโครงการ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 39-45)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin)

การประเมินเป็นกระบวนการของการคัดเลือกข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยมีนักประเมินทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหาและการเตรียมข้อมูล รวมทั้งสรุปและรายงานให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทราบเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 45-47)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond)

แฮมมอนด์ (Hammond) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษา โดย มุ่งเน้นเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษาระดับท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะเป็นโมเดล 3 มิติ ดังนี้ 1) มิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ 2) มิติด้านการจัดการเรียนการสอน 3) มิติด้านสถาบัน ซึ่งเป็นการประเมินอย่างมีระบบ มีจุดเน้นที่ควรกำหนดและมีการวัดผลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมผลจากการประเมินเป็นปัจจัยเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน การประเมินของแฮมมอนด์นี้เน้นว่าสมบูรณ์ เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และสามารถให้ข้อมูลพื้นฐานเชิงระบบสำหรับการตัดสินใจคุณค่าได้เป็นอย่างดี (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี . 2542: 47-52)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provus)

โพรวัส (Provus) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติการกับมาตรฐาน หรือเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลการปฏิบัติการของแผนงาน เขาอธิบายว่ามีความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิด ที่สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงาน คือ ความไม่สอดคล้องที่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงาน กำหนดกระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังซึ่งจะได้รับจากการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การเตรียมพร้อมเป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเข้าสู่กระบวนการ

ขั้นที่ 3 กระบวนการที่ใช้เพื่อการดำเนินงาน

ขั้นที่ 4 ผลผลิต

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการลงทุน

ตามรูปแบบนี้ การประเมินต้องทำโดยผู้ประเมินคนหนึ่งที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นการประเมินทุกอย่างต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางไว้เป็นเกณฑ์เป็นรูปแบบที่ช่วยให้หาข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมินดังกล่าวข้างต้น และตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง (ศุภนัย ทศอบและ ประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

แนวคิดการประเมินของโพรวิสนาเสนอเป็น โมเดลการประเมินที่เรียกว่า “การประเมินความไม่สอดคล้อง” (The Discrepancy Evaluation Model) มีจุดเน้นที่สำคัญของการประเมิน คือ การหาความแตกต่างหรือความไม่สอดคล้องกัน ระหว่างมาตรฐานกับการปฏิบัติโดยใช้การทำงานเป็นทีม และโดยให้บทบาทของนักประเมินเป็นอิสระจากคณะผู้ดำเนินโครงการ ทำหน้าที่แต่เพียงการให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ดำเนินการได้ตัดสินใจดำเนินโครงการอย่างอิสระเท่านั้น ในขณะที่ตัวผู้ดำเนินโครงการจะต้องมีส่วร่วมในทุกขั้นตอนของการประเมิน (เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 52-56)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินเรียกว่า ชิปปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาวัตถุประสงค์ของการประเมินคือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำที่ย่อมาจาก Context, Input, Process, และ Product (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยายการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม หรือโมเดลชิปป มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การประเมินสภาพแวดล้อม 2) การประเมินตัวป้อนเข้า 3) การประเมินกระบวนการ 4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 30-60,72-73)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการประเมินโครงการ เนื่องจากรูปแบบการประเมินดังกล่าวเป็นรูปแบบการประเมินทั้งระบบ ตั้งแต่การประมาณการระบบ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ การปรับปรุงโครงการ และการยอมรับโครงการ ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บังคับบัญชาในการตัดสินใจ เพื่อวางแผนการดำเนินการโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบกในโอกาสต่อไป

5. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin)

อัลคิน ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CSE (Center for the study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวคิดของอัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคิน ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำ รายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

จากความหมายการประเมินตามแนวคิดของอัลคินนั้น การประเมินจะประกอบด้วย การจัดหา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นในการประเมินจำเป็นจะต้องประเมินในเรื่องต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้

5.1 การประเมินระบบ (System assessment) เป็นการอธิบายหรือพรรณาสภาพของระบบเพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง กับความคาดหวังที่จะเกิดขึ้น การประเมินระบบจะช่วยให้เราสามารถกำหนดขอบเขต และวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะต้องศึกษาได้แก่ ความต้องการของประชาชน ชุมชนและสังคมที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน สำหรับการประเมินระบบแต่ละส่วนจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ กัน

5.2 การประเมินการวางแผนโครงการ (Program planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ นักประเมินต้องหาข้อมูลที่แสดงความคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมาย พร้อมกับประเมินผลที่จะได้รับจากการใช้วิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้สามารถเห็นข้อเปรียบเทียบในการหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของปัญหา โดยทั่วไปจะใช้การประเมินจากเกณฑ์ภายนอก และจากเกณฑ์ภายใน

5.3 การประเมินการนำไปใช้เพื่อการดำเนินโครงการ (Program implementation) เป็นการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินโครงการนั้นเป็นไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้ หรือคาดหวังไว้เพียงไร การประเมินนี้อาจเรียกว่า การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ

5.4 การประเมินเพื่อ การปรับปรุงโครงการ (Program improvement) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่น่ามาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และมีผลที่ไม่คาดคิดมาก่อนเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ดังนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวใน ทุกๆ ด้านของโครงการ ตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

5.5 การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification) ชั้นตอนนี้

นักประเมินต้องหาข้อมูลข่าวสารรายงานต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของโครงการ และศักยภาพในการสรุปอ้างอิงไปสู่สถานการณ์อื่นๆ หรือนำไปใช้กับโครงการในสถานการณ์อื่นๆ ได้กว้างขวางเพียงใด ในขั้นนี้ข้อมูลที่ได้จากนักประเมินจะทำให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินกับโครงการในลักษณะใด อาจจะยกเลิก ปรับปรุงใหม่ หรืออาจจะ ขยายโครงการต่อไปอีก เป็นต้น (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555: ออนไลน์)

จากแนวคิดหลักตามรูปแบบการประเมินของอัลคินนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ โดยมีนักประเมินทำหน้าที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในการหาและการเตรียมข้อมูล รวมทั้งสรุปและรายงานให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทราบเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม เรียกได้ว่าเป็นการประเมินที่มีระบบ คือ มีการประเมินการวางแผนโครงการเพื่อช่วยให้ได้วิธีการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการประเมินการดำเนินงานโครงการเพื่อช่วยให้ได้วิธีการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการประเมินการดำเนินโครงการเพื่อหาทางปรับปรุงจากการตรวจสอบ และสุดท้ายคือการประเมินเพื่อรับรองโครงการ (ประชุม รอดประเสริฐ. 2529: 89-90; เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542: 45-47)

แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด การป้องกัน และการปราบปรามปัญหาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด

กัญญา ธัญมณฑา (2547: 1) กล่าวว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ก็ตาม เมื่อร่างกายได้รับเข้าไปแล้วจะต้องได้รับอยู่ เป็นประจำ เพิ่มขนาดของสารนั้นขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้นั้น และทำให้เกิดการเสพติด การติดเกิดขึ้นได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ บางชนิดทำให้เกิดการเสพติดเฉพาะด้านจิตใจเท่านั้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน .พ.2552 (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด2555: ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ .ศ.2542 (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด . 2555: ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี ซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พศ.2522 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2528 (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด 2555: ออนไลน์) ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน

ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจใน ลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการขาดยาเมื่อไม่ได้เสพ มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพิษ หรือส่ว ของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

องค์การสหประชาชาติ (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด. 2555: ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือได้จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ที่มีผลต่อจิตใจและระบบประสาท

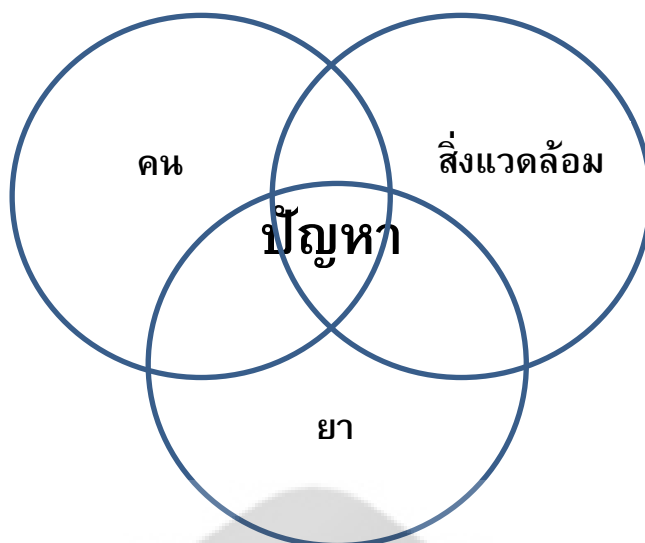
องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด. 2555: ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุด จะทำให้เกิดโรคมัยใช้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น

พริ้มเพรา ผลเจริญสุข (2545: 1-2) กล่าวว่า ยา หมายถึง สารนั้นมีทั้งคุณและโทษ ถ้าใช้แต่พอดี ถูกกับโรคก็จะเป็นคุณ แต่ถ้าใช้เกินพอดี ไม่ถูกกับโรคก็จะเป็นโทษ ถ้ายาหรือสารนี้มาจากธรรมชาติ เรียกว่า “ยาสมุนไพร” ถ้ามายังจากการสังเคราะห์ เรียกว่า “ยาสังเคราะห์” หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ยาแผนปัจจุบัน” ถ้าเอาทั้งสมุนไพรและแร่ธาตุต่าง ๆ มาสังเคราะห์ขึ้นใหม่เรียกว่า “ยา กึ่งธรรมชาติกึ่งสังเคราะห์” สำหรับยาที่ทำให้จิตใจสดชื่นและทำให้มีความสุขนั้น เมื่อใช้ยานี้แล้วจะเกิดผลทางจิตวิทยาหรือหากไม่ใช้จะขาดความมั่นใจจนติดเลิกไม่ได้ ยานี้ก็เรียกว่า “ยาเสพติด”

สรุปความหมายโดยทั่วไปได้ว่า ยา เสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็น ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายชั่ว ๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งอาจเป็น ช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจของสิ่งนั้น ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียวและจะมีความต้องการเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ สุขภาพของผู้เสพติดย่อมทรุดโทรม รวมถึงจะมีอาการผิดปกติทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น

2. องค์ประกอบของปัญหายาเสพติด

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ยังให้การยอมรับผลการศึกษา และวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของปัญหายาเสพติด โดยยอมรับว่าเป็นปัญหาสังคมที่มีองค์ประกอบของปัญหา 3 ประการซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม โดยมีความสัมพันธ์กันเปรียบเสมือนวงกลม 3 วง ที่เกยทับกัน ยิ่งเคลื่อนเข้าหากันเมื่อใดพื้นที่ของปัญหาก็คือเพิ่มขึ้น ดังภาพ

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คน ยา และสิ่งแวดล้อม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2556). *องค์ประกอบของปัญหายาเสพติด*. (ออนไลน์)

2.1 องค์ประกอบในส่วนของ "คน"

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในด้านโครงสร้างพื้นฐานสังคม จากสังคมเกษตรกรรมไปสู่การเป็นสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ สังคมชนบทเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง ครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ค่านิยมเปลี่ยนจากการบริโภคนิยมเพียงอย่างเดียว เป็นลักษณะของการบริโภคนิยม มีปัญหาสังคมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาเสพติดสูงสุด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนกลุ่มนี้ได้แก่ การถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องอพยพถิ่นฐานเพื่อหางานทำในเมือง ทำให้เด็กถูกทอดทิ้งอยู่กับคนแก่ชราในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีเกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการใช้ความรุนแรงและทารุณกรรมเด็กและสตรีในครอบครัว การล่องละเมิดทางเพศกับสตรีและเด็ก ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลพวงมาจากการพัฒนาทั้งสิ้น และปัญหาเหล่านี้สะสมมานานและมีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น ทางออกของเด็กและเยาวชนบางส่วนก็คือการพึ่งพาเสพติด

ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงมีแนวคิดมุ่งแก้ปัญหาที่ตัวคนเป็นหลัก โดยมีลักษณะการดำเนินงานเป็น 2 ด้าน คือ

- การลดโอกาสของคนซึ่งยังไม่มีปัญหายาเสพติดไม่ให้ทดลองใช้ หรือสัมผัสกับยาเสพติด ซึ่งก็คือวิธีการป้องกันยาเสพติดนั่นเอง

- การลดความต้องการของผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดหรือติดยาเสพติด แล้วให้ลดน้อยลง หรือเลิกใช้ยาเสพติดโดยเด็ดขาด โดยใช้วิธีการให้ความช่วยเหลือ โดยมาตรการแทรกแซง บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ใช้ยามานานจนติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2556?: ออนไลน์)

2.2 องค์ประกอบในส่วนของ "ยา"

สถานการณ์ยาเสพติดในภาพรวมของประเทศได้แพร่กระจายออกไปทุกพื้นที่ของประเทศ โดยมีตัวยาที่เป็นปัญหา ได้แก่ ยาบ้า สารระเหย กัญชา เฮโรอีน ผีน และคาดว่าจะมียาเสพติดชนิดใหม่เข้ามาแพร่ระบาดมากขึ้น ซึ่งความรุนแรงของยาเสพติดแต่ละชนิดจะแตกต่างกันตามพื้นที่

ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มุ่งดำเนินการกับตัวยา จึงเป็นการลดปริมาณยาเสพติดในสังคม โดยการสกัดไม่ให้ยาเสพติดแพร่ถึง มือผู้ใช้ เป็นการใช้อำนาจในทางกฎหมายปราบปราม และควบคุมยาเสพติดที่เป็นอันตรายต่อประชาชน และลดจำนวนหรือปริมาณยาเสพติด โดยการทำลายหรือลดพื้นที่ที่มีการปลูกยาเสพติด โดยการใช้มาตรการพัฒนาพื้นที่ที่มีปัญหาการปลูกฝิ่น และใช้มาตรการปราบปราม ตัดฟัน ทำลายและปฏิบัติการทางจิตวิทยาในพื้นที่ที่มีการลักลอบปลูกฝิ่นและกัญชา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2556?: ออนไลน์)

2.3 องค์ประกอบในส่วนของ "สิ่งแวดล้อม"

สิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้คนหันไปใช้ยาเสพติดมีทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลให้มีปัญหายาเสพติดมากที่สุด ในปัจจุบันคือแหล่งชุมชนแออัดหรือแหล่งสลัม ซึ่งเป็นผลพวงของการพัฒนาประเทศ ทำให้ชาวนบทยอพยพเข้าเมืองใหญ่ที่มีแหล่งงานเพื่อขายแรงงาน ปัญหาของชุมชนแออัดทั้งในเขตกรุงเทพ ปริมณฑลและเขตเมือง ศูนย์กลางในภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สงขลา ฯลฯ มีลักษณะคล้ายกัน คือปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคจากรัฐทั้งไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ โดยมีสาเหตุสำคัญจากการที่บ้านในชุมชนแออัดไม่มีทะเบียนบ้าน จึงไม่สามารถขอบริการจากรัฐได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติด ของเด็กและเยาวชนทั้งที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมหรือแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาทาง เศรษฐกิจที่ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เพราะไม่มีความมั่นคงทางอาชีพ เป็นแรงงานนอกระบบไม่มีกฎหมายคุ้มครอง ปัญหาสาธารณสุข สุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม อันเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษในชุมชน ปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ ปัญหาสังคมอื่น ๆ ปัญหาความแตกแยกในครอบครัว ปัญหาการค้าประเวณี และปัญหาแหล่งอบายมุข ประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่มีส่วนในการผลักดันเด็กและเยาวชนหันเข้าหายาเสพติดทั้งสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2556?: ออนไลน์)

3. ผลกระทบของยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศ และเป็นที่น่าตกใจที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่ายาเสพติดมีผลกระทบต่อมวลมนุษย์ในทุกด้าน ปัจจุบันการแก้ไขปัญหายาเสพติดถือเป็นนโยบายของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย การที่รัฐบาลต้องกำหนดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ เพราะมีจำนวนผู้ติดยาเสพติดเพิ่มขึ้นและส่วนใหญ่เป็นเยาวชนมีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี บุคคลเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญของชาติหากต้องตกเป็นทาสของยาเสพติด ประเทศชาติก็จะต้องตกอยู่ในภาวะที่น่าวิตกและอันตรายเป็นอย่างยิ่ง (ลิขิต เทอดสถีรศักดิ์. 2528: 6)

ยาเสพติดมีผลมากทั้งกายและจิตใจ บางชนิดมีผลต่อกายมากกว่าจิต บางชนิดส่งผลต่อจิตมากกว่ากาย แต่ส่วนใหญ่แล้วมีผลทั้งกายและจิต การใช้ยาเสพติดนอกจากจะมีผลต่อตัวผู้เสพโดยตรงแล้ว ยาเสพติดยังมีผลกระทบทางอ้อมต่อครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ

ผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม ปัญหาทางสังคมที่เกิดจากยาเสพติดมีมากมายหลายประการ นับตั้งแต่ตัวผู้ติดยาเสพติดเองที่จะต้องทนทุกข์ทรมานจากสุขภาพที่ทรุดโทรม ผู้เสพจะเป็นที่รังเกียจและไม่ไว้วางใจ ของสังคม ผู้เสพขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ญาติพี่น้อง ครอบครัวขาดความสุข ไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาการว่างงาน ทำให้ครอบครัวขาดรายได้ และเมื่อขาดยาเสพติดจึงเกิดความทุกข์ทั้งกายและใจ ต้องการเงินจากรอบครัวมากขึ้น ต้องขวนขวายหาเงินซื้อยาด้วยการเบียดเบียนพ่อแม่ พี่น้อง ญาติสนิทชิดเชื้อ ถ้าไม่สามารถหาเงินได้ทางตรงก็จะใช้วิธีทางลอบจนถึงการก่ออาชญากรรม ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น ขโมย จี้ ปล้น สุดแต่โอกาสจะอำนวย ความเดือดร้อนจึงเกิดขึ้นทั้งตัวผู้ติดยาเสพติดเอง ครอบครัว และสังคมโดยส่วนรวม ทำให้เป็นภาระต่อครอบครัวมากขึ้นและต้องเป็นภาระแก่ผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหามา สังคมต้องรับความเดือดร้อนจากโจรผู้ร้ายปราศจากความสงบสุข รัฐบาลก็ต้องสูญเสียงบประมาณและเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของสังคมดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (กัญญา ฐัญมณฑา . 2547: 49; ลิขิต เทอดสถีรศักดิ์. 2528: 7-8)

ยาเสพติดจึงเป็นตัวทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมอันดีของสังคม ซึ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้ติดยาเสพติดเอง นอกจากไม่สามารถเข้าสังคมและหาอาชีพได้แล้ว ยังมีผลทางลบต่อการพัฒนาสังคมทุกด้านของประเทศ บางครั้งทำให้ชนบทธรรมนิยมประเพณีอันดีงามของสังคมต้องเสื่อมไปด้วย เนื่องจากมีคนประพฤติปฏิบัติผิดระเบียบข้อบังคับและกฎหมายของบ้านเมือง การแก้ไขปัญหายาเสพติดส่วนหนึ่งจึงเป็นการแก้ไขปัญหามา สังคมนั่นเอง

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางตรงนับตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้เสพ ยาเสพติดต้องสูญเสียเวลาและเงินทองเพื่อการนี้โดยมิเกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือการพัฒนาต่อประเทศชาติแต่อย่างใด ส่วนผลเสียที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศทางอ้อมนั้นมีมาก โดยเฉพาะในส่วนของรัฐบาล ก็จะต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการปราบปรามทั้งผู้ค้า ผู้ผลิต และอาชญากรรมต่าง ๆ ที่

เกิดจากผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการป้องกันและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งค่าบุคลากร โรงพยาบาล สถานบำบัด ที่ต้องมีมากขึ้นเพื่อรองรับผู้เสพ แทนที่จะนำงบประมาณเหล่านี้ไปพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีอุบัติเหตุอันเกิดจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งเป็นการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน (กัญญา รัชมณดา . 2547: 49; ลิขิต เทอดสิทธิ์ศักดิ์. 2528: 7-8)

ผลเสียทางเศรษฐกิจ กิจทางอ้อมอื่น ๆ และผลกระทบที่ตามมาคือ ปัญหาค่าการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์และกำลังการผลิตที่เป็นปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ หากประเทศใดมีปัญหาเสพติดมาก กำลังการผลิตและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นก็จะมีอันถดถอย

ปัญหาทางการเมือง ยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการเมือง ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าการเมืองก่อให้เกิดปัญหาเสพติด โดยที่บางประเทศพยายามที่จะใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจ บ่อนทำลายฝ่ายตรงข้ามหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ยาเสพติดมีผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศอยู่มาก ตัวอย่างเช่น ในประวัติศาสตร์สงครามฝิ่นระหว่างอังกฤษกับจีนเมื่อปี ค.ศ.2382 – 2384 ชาวจีนและทหารจีนติดฝิ่นกันมาก ซึ่งเป็นการบ่อนเสถียรภาพทางการเมืองของจีนอย่างมหันต์ในสมัยนั้น จนมาตามเจียงไคเช็คได้สั่งประหารชีวิตผู้ติดฝิ่นไปเป็นจำนวนมาก หรือชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า ก็อาศัยเงินที่ได้จากการปลูกฝิ่น ค่าฝิ่น เพื่อซื้ออาวุธในการต่อสู้กับรัฐบาลพม่า ซึ่งเป็นปัญหาการเมืองที่เรื้อรังมานานหลายสิบปี ชาวเขากลุ่มต่าง ๆ ที่มีอาชีพในการปลูกฝิ่น ทั้งที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าและประเทศไทยก็มีปัญหาทางการเมืองแฝงอยู่ด้วย ทำให้ยากต่อการแก้ไขปัญหานี้ให้หมดสิ้นไปโดยเร็วได้ ดังนั้น ปัจจุบันรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่ง(กัญญา รัชมณดา. 2547: 49; ลิขิต เทอดสิทธิ์ศักดิ์. 2528: 7-8)

4. การป้องกัน และการปราบปรามปัญหายาเสพติด

การแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ โดยบรรจุไว้ในนโยบายที่ 1 นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปี แรก โดยยึดหลักนิติธรรม ในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤติดมิชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้ เสพคือผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา ให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติดสารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศ ภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนที่ วนไปไม่ให้อำนาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด ซึ่งการป้องกันปัญหานี้ย่อมดีกว่าการแก้ไข แม้การบำบัดรักษายังมีความจำเป็นต้องมีอยู่ แต่การบำบัดรักษาเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ เพราะเมื่อถึงขั้นตอนนั้นแล้ว ผลไม่คุ้มค่ากับที่เสียไป (กัญญา รัชมณดา. 2547: 59-61; ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด. 2556?: ออนไลน์)

กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทสำคัญมาก ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยหลักการใหญ่คือ ให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน ผูกอบรมผู้นำชุมชน กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน ด้าน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขได้มีการร่วมมือกัน มีมาตรการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา มีการเร่งพัฒนาหลักสูตร วิ ธีสอน สื่อ และกิจกรรมการสอนเรื่องสารเสพติดให้เหมาะกับระดับชั้น วัย และสภาพชุมชน มีการรณรงค์ อบรม เพื่อให้ความรู้ข้อมูลในหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ ให้เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดี เคารพในตน มีทักษะในการแก้ปัญหา เป็นต้น (กัญญา ธัญมณฑา. 2547: 60)

แนวทางในการป้องกันโดยทั่ว ๆ ไป อาจทำได้ในหลาย ๆ ด้าน คือ ทำการป้องกันกับคนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาบุคลิกภาพ มีพื้นฐานครอบครัวไม่ดี หรืออาจส่งเสริมสุขภาพจิตแก่วัยรุ่นทั่วไปก็ได้ โดยเน้นให้วัยรุ่นมีการปรับตัวที่ดี มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และให้ความรู้เรื่องโทษร้ายของสารเสพติด และพยายามปราบปรามหรือลดปริมาณสิ่งเสพติดให้น้อยลง โดยเน้นกฎหมายที่เข้มงวดขึ้น (กัญญา ธัญมณฑา. 2547: 60-61)

ในการป้องกันปัญหาระดับต้น เน้นการส่งเสริมสุขภาพ (Health promotion) เพื่อให้คนได้มีได้มีนิสัยสุขภาพที่ดีในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่การส่งเสริมสุขภาพที่มีอุปสรรค โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นมักมองโลกในแง่ดีเกินไปคิดว่าเสพหนเดียวไม่ติด นอกจากนี้เด็กยังขาดความรู้ว่าสารเสพติดทำลายระบบประสาทสมองด้วย และผู้ใหญ่มักเป็นรูปแบบไม่ดี เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นต้น ซึ่งสื่อก็มีส่วนเสริมในการชักจูงให้คนมีนิสัยสุขภาพที่ไม่ดี การส่งเสริมป้องกันให้คน (Host) เข้มแข็งไม่ติดยานั้นต้องให้ข้อมูลความรู้ตั้งแต่พ่อแม่ที่เริ่มมีบุตร จะเลี้ยงดูอย่างไรให้เด็กเติบโตขึ้นมาด้วยบุคลิกภาพที่ดี เข้มแข็ง มีความเชื่อมั่นในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ การสอยทักษะชีวิต (Life skill) เป็นเทคนิคในการป้องกันระดับต้นที่มีหลักการที่ดี สอนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วม ทำให้มีความรู้เรื่องโทษภัยของยาเสพติด มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเสพ และมีทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นอกจากนี้ นี้ ยังมีอีกหลายหน่วยงานได้มีโปรแกรมสำหรับรณรงค์ อบรม เพื่อป้องกันปัญหาเสพติดกับวัยรุ่น (กัญญา ธัญมณฑา. 2547: 69)

จากการที่ ปัจจุบันปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของ งยาบ้าที่ระบาดเข้าไปในโรงเรียน ชุมชน และสถานประกอบการ ทำให้การกำหนดมาตรการที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถใช้มาตรการป้องกันยาเสพติดเพียงมาตรการเดียวได้อีกต่อไป จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้มาตรการ เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะทั้งป้องกันและแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ ป.ป.ส. ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ .ศ.2519 และนโยบายการแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐบาล จึงมีแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด . 2556: ออนไลน์)

1. มุ่งพัฒนาตัวบุคคล

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพ และคุณภาพชีวิตของคน เพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพภายใต้ สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป บุคคลสามารถตัดสินใจแก้ไข ปัญหาชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด แม้ว่าจะมียาเสพติดแพร่ระบาดอยู่ในสภาวะแวดล้อมของ บุคคลนั้นก็ตาม กระบวนการพัฒนาเพื่อให้คนมีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด เป็นการดำเนินการระยะยาว ที่ควรเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ก่อนการให้การปฏิสนธิ การดูแลรักษาและบำรุง ครรภ์ การอบรมเลี้ยงดูภายหลังจากการเกิด การให้การศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต การตอกย้ำพร้าเตือน ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารนับจากวัยศึกษาเล่าเรียนจนล่วงเข้าวัยทำงาน นับเป็นกระบวนการระยะยาว ในการสร้างคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ปราศจากการพึ่งพายาเสพติด

2. กำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงาน

เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีทรัพยากรที่จะดำเนินการ ค่อนข้างจำกัด ทั้งงบประมาณ และบุคลากร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดพื้นที่ เป้าหมาย และประชากรเป้าหมายที่จะเข้าไปดำเนินการให้ชัดเจน นอกจากความจำกัดของ ทรัพยากรแล้ว ยังมีเหตุผลทางเทคนิค ในด้านการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไข ปัญหาในแต่ละพื้นที่ในการทำงาน เช่น พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดรุนแรง เบาบางและพื้นที่ที่ไม่มีปัญหา

3. ผสมผสานมาตรการในการดำเนินงาน

การผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นผล จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่ และกลุ่มประชากรเป้าหมาย ค้นหาสาเหตุและผลกระทบที่ เกิดขึ้นจากปัญหา กำหนดทางเลือกใช้มาตรการที่ เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย โดยมาตรการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่นั้น ส่วนมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพจะใช้ประชากรเป้าหมายที่มีปัญหาการติดยาเสพติด การกำหนดมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ จึงควรมีลักษณะยืดหยุ่น ผสม ผสานมาตรการเพื่อให้สามารถจัดการกับ ปัญหายาเสพติดที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

4. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงาน

โดยการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่ว มในการดำเนินงาน ต้องกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนตามความถนัดสอดคล้องกับภารกิจปกติของ หน่วยงานนั้น ๆ เช่น บทบาทของหน่วยงานด้านสาธารณสุข ได้แก่ การบำบัดรักษา และฟื้นฟู สมรรถภาพ และงานด้านการป้องกันยาเสพติด หน่วยตำรวจในพื้นที่ควรมีภารกิจหลักในกา รปราบปราม และมีภารกิจรองในด้านของการป้องกัน สถานศึกษา ควรมีภารกิจหลักในการป้องกันยา เสพติด และควรมีภารกิจรองในด้านของการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนติดยาเสพติดที่ผ่านขั้นตอน การบำบัดรักษาจากสถานบำบัดรักษามาแล้ว

5. ดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง ยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินงานในลักษณะของการบูรณาการเข้าไปในภารกิจพัฒนาปกติที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอยู่ มีทีมงานพิเศษ หรืองานฝากที่แยกส่วนออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร หากแต่ควรเป็นเนื้องานเดียวกับการปฏิบัติภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่ดำเนินงานกันอยู่ เช่น กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนสามารถบูรณาการเนื้อหาป้องกันยาเสพติดเข้าไปในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้เกือบทุกวิชา โดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใด ๆ ที่ต้องสอนวิชาการป้องกันยาเสพติดเป็นการเฉพาะ อันเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเวลา หรือในกระบวนการให้สุขศึกษาของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ดำเนินงานแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปในกระบวนการพัฒนาผู้นำเยาวชน ผู้นำสตรี ของกรมการพัฒนาชุมชนก็เช่นเดียวกันสามารถบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดเข้าไปในเนื้อหาพัฒนาผู้นำโดยไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มเติมแต่อย่างใด ดังนั้น ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล เอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สามารถบูรณาการเนื้อหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เข้าไปในภารกิจพัฒนาที่หน่วยงานนั้นรับผิดชอบดำเนินการไปพร้อม ๆ กันโดยไม่ต้องแยกส่วนงานนี้ออกเป็นการเฉพาะ

6. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ประชาชนทุกคนในสังคมจะได้รับผลกระทบไม่ทางตรงก็โดยอ้อม ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกัน อันได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน นักเรียนนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกกระบวนการ ดำเนินงานที่ประสานสอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐบาล ในฐานะหุ้นส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการต่าง ๆ ของรัฐเป็นรากฐานของประชาสังคมที่พึงปรารถนา และในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประชากร กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการ ตั้งแต่ร่วมทำการศึกษาปัญหา วางแผนในการดำเนินงาน และตัดสินใจพิจารณาทางเลือกตลอดจนร่วมดำเนินงาน ปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

7. การสร้างเอกภาพในการดำเนินงาน

มาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ มาตรการหลัก ได้แก่ การให้การศึกษา การให้บริการสนเทศ การจัดกิจกรรมทางเลือก การใช้มาตรการแทรกแซง การใช้กลุ่มเพื่อน การป้องกัน นอกจากนี้ ยังมีมาตรการสนับสนุนอื่น ๆ อีกมากได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การวิจัยและพัฒนา การจัดระบบสารสนเทศ และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เป็นต้น มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการจัดระบบงานโดยการใช้แผนเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานแล้ว ก็จะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้

ทรัพยากรของรัฐ รวมทั้งจัดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นที่ต้องประสานแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. การระดมทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐบาล และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

นอกเหนือจากการระดมหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องระดมทรัพยากรทั้งกำลังคนและงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน งบประมาณปกติที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลมีจำนวนค่อนข้างจำกัด และไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นอกจากงบประมาณที่มาจากการจัดสรรของรัฐบาลแล้ว ปัจจุบันมีธุรกิจเอกชนหลายสาขาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจประกันชีวิต และธุรกิจการค้าปลีก เป็นต้น แต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด ดังนั้น การระดมทรัพยากรจากองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นั้น นับเป็นส่วนที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของงานและโครงการต่าง ๆ ในด้านการป้องกันยาเสพติด ให้กับองค์กรธุรกิจเอกชน ซึ่งในแต่ละปีองค์กรธุรกิจเอกชนเหล่านี้ได้ใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมหาศาลในการสร้างภาพพจน์ของสินค้าและองค์กร ในการประชาสัมพันธ์สินค้า โดยการคืนกำไรแก่สังคม นับเป็นช่องทางอีกช่องทางหนึ่งในการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

9. ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประสบการณ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบ่งชี้ให้เห็นว่ามีรูปแบบและวิธีการในการดำเนินงานที่หลากหลายในการที่จะเอาชนะปัญหายาเสพติด มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมสอดคล้อง กับสภาพปัญหา สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นภูมิปัญญาชาวบ้านและของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งได้รับการคัดค้น ทดลองใช้ ปรับปรุง พัฒนา ซ้ำแล้วซ้ำอีกจากรากเหง้าของปัญหาเพื่อให้เหมาะสมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ นับเป็นภูมิปัญญาที่มีค่าอย่างยิ่งที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือนำมาบูรณาการกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้รับมาจากตะวันตก ดังนั้นภูมิปัญญาจึงเป็นเรื่องที่ควรมีการศึกษา เผยแพร่ และประยุกต์ใช้ต่อไป

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นมาตรการที่ใช้ในการลดความต้องการใช้ยาในทางที่ผิด และการใช้ยาเสพติดของประชาชน การดำเนินงานจึงมุ่งเน้นไปที่ตัวคน และการพัฒนาบุคคลให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด สามารถดำเนินอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่ใช้ยาเสพติดเป็นทางออก เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้การศึกษาก็เพื่อเป็นการป้องกัน แก่ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มคือกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายในชุมชน กลุ่มเป้าหมายในสถานประกอบการ และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง กลยุทธ์ ที่ใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในปัจจุบันนี้ได้แก่ การให้การศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี

ให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออื่น ๆ การใช้นวัตกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมทางเลือก เช่น กีฬา นันทนาการ การจัดค่ายเยาวชน การฝึกอาชีพเพื่อให้บุคคลหันมาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งการแก้ไขพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยง โดยการให้คำแนะนำ และการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด . 2556: ออนไลน์)

แผนการดำเนินงานด้านปราบปรามยาเสพติด ในส่วนของ สำนักงาน ป.ป.ส. ที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานด้านการปราบปราม ได้ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมตำรวจ กรมศุลกากร หน่วยงานของกองทัพ และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนามาตรการการปราบปรามให้ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นศูนย์กลางด้านการข่าวยาเสพติดของประเทศ ในการปราบปรามได้ดำเนินการปราบปรามแหล่งผลิต การลักลอบปลูก สกัดกั้นการนำ เข้าสารเคมีที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนเร่งรัดปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติด การลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศ ออกนอกประเทศ โดยให้ความร่วมมือและประสานงานกับประเทศต่าง ๆ ในรูปแบบของ การแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและปฏิบัติการร่วมกัน และเพื่อให้การปราบปรามสัมฤทธิ์ ผลยิ่งขึ้น ก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนากฎหมาย และวิธีการสืบสวนให้จับกุมได้ถึงตัวการสำคัญหรือนายทุน และขจัดฐานทางการเงิน และทรัพย์สินที่ใช้เป็นแหล่งสนับสนุนการค้ายาเสพติด นอกเหนือไปจากการดำเนินคดียาเสพติด การตรวจพิสูจน์ยาเสพติด และการจ่ายเงินสินบนรางวัลคดี ยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2556: ออนไลน์)

ในปี 2556 ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ หรือ ศพส. ได้กำหนดเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดไว้ด้วยกัน 4 เป้าหมาย คือ เป้าหมายยุทธศาสตร์ (Strategic goal) คือควบคุมสถานการณ์และลดระดับของปัญหายาเสพติดให้เห็นผลชัดเจน เป็นรูปธรรม สังคมและชุมชนมีความปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด 2) เป้าหมายเชิงปริมาณ (Output) ในภาพรวมให้เห็นผลในเชิงตัวเลขทั้งประเทศ 3) เป้าหมายเชิงผลลัพธ์/ผลกระทบ (Outcome) ในภาพรวม โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่แสดงให้เห็นถึงงานเชิงคุณภาพแลเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน และเป้าหมายพื้นที่ (Area base) ให้ทุกจังหวัดกำหนดเป้าหมายในเชิงปริมาณที่เป็นภาพรวม ระดับประเทศ โดยให้สามารถควบคุมและลดปัญหายาเสพติดภายในจังหวัดให้ได้ ในปี 2556 (ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด. 2556: ออนไลน์)

ภายใต้กรอบทิศทางการดำเนินงานแผนการแก้ไขปัญหาเสพติดใน 7 ด้าน คือ ด้านการสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด , ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพ /ผู้ติดยาเสพติด (Demand), ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential demand), ด้านการปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย , ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการสกัดกั้นยาเสพติด , ด้านการบริหารจัดการแบบบูรณาการ และการเอาชนะยาเสพติดบนฐานความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังได้กำหนดกรอบความคิดยุทธศาสตร์ 3 กรอบ คือ 1) ยุทธศาสตร์ต่อเนื่องคือ ต่อเนื่อง

ในกรอบ ต่อเนื่อง ใน 7 แผนปฏิบัติ ต่อเนื่องในงานที่ทำ 2) ยุทธศาสตร์ 4 ป้องคือ ป้องกันรายใหม่ ป้องกันกลุ่มเสี่ยง ป้องกันพฤติกรรมซ้ำ และป้องกันชุมชน และ 3) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างพัฒนา มาตรการหลัก เสริมสร้างวาระภูมิภาค และเสริมสร้างงานเชิงคุณภาพ อีกทั้งได้เน้นย้ำ 10 เรื่อง สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการต่ออีก ดังนี้

1. การเสริมสร้างพลังหมู่บ้าน/ชุมชน มีความเข้มแข็ง แบบคุณภาพ
2. การกำหนดนโยบายการบำบัดรักษา กำหนดระบบคัดกรอง จำแนกผู้ป่วยหนักเบา
3. ขยายการป้องกันในกลุ่มเด็ก ป.5-ป.6 ให้ได้ 100 %
4. การกำจัดจุดอ่อนในกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่อยู่นอกสถานศึกษาไม่ให้เข้าไปยุ่ง

เกี่ยวกับยาเสพติด

5. การจัดทำระบบการข่าว /ศูนย์รวมข่าวทั้งประเทศให้เป็นไปในระบบเชิงคุณภาพและ บูรณาการร่วมกัน
6. การขยายความร่วมมือระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค A.E.C
7. การทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนทุกภาค
8. จัดทำแผนบูรณาการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ของ ศพส . ในทุกจังหวัด ในการ บูรณาการร่วมกัน
9. มีการจัดทำแผนพิเศษควบคุมใน 5 พื้นที่ให้เห็นผลชัดเจน คือ สกตักันชายแดน ภาคเหนือตอนบน/ พื้นที่ กทม. ปริมาณ 315 พื้นที่ภาคใต้ ควบคุมปัญหาไอซ์ และพื้นที่ปลูกฝิ่น
10. มีการปรับเปลี่ยนระบบ กำลังบุคคลกร และองค์กร (ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ พลัง แผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด. 2556: ออนไลน์)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัยโรจน์ ไสยสมบัติ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมแกนนำ เยาวชนเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันต่อต้านยาเสพติดประจำปี 2551 ขององค์การบริหารส่วน ตำบลสวาท อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยได้จัดให้มีโครงการขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะ ป้องกัน ปราบปราม บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้เลิกจากการติดยาเสพติด วัตถุประสงค์หลักในการวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการนี้ต้องการทราบว่าการโครงการจะประสบผลสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และเพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดนโยบายหรือการวางแผนในการดำเนินงานต่อโครงการอื่น ๆ ต่อไป สำหรับการ ดำเนินการวิจัยประเมินผลโครงการรวบยอดได้ใช้ตัวแบบ ซึ่งสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เรียกโดยย่อว่า ชิปปี้ (CIPP) ผลการประเมินบริบทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความ พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ผลการประเมินด้านกระบวนการ เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ผลการประเมินด้าน ผลผลิต เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

นิพิฐพนธ์ แสงดวง (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินโครงการตามแบบจำลองการประเมิน CPO (CPO'S Evaluation Model) ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อมโครงการ พบว่าร้อยละ 97.50 มีความต้องการให้ดำเนินโครงการในพื้นที่หมู่บ้าน /ชุมชน ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ร้อยละ 77.60 เห็นว่ากิจกรรมตามโครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับระยะเวลาในดำเนินงาน ด้านผลผลิตโครงการ ประสิทธิภาพของโครงการ ร้อยละ 100 ของผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของโครงการ ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ ร้อยละ 43.12 เห็นว่า ครอบคลุม ชุมชน ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และไม่ให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือ ผู้ติดยา/ผู้เสพยาเสพติด

มัลลิกา ศรีโอษฐ์ (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการจัดบริการด่วนมหานครของกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการจัดบริการด่วนมหานครของกรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการด่วนมหานครมีแนวโน้มไปในทางที่ดี , กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการด่วนมหานคร และผู้มารับบริการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้านการนำ โครงการไปปฏิบัติของโครงการจัดบริการด่วนมหานครอยู่ในระดับดีมาก , กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการด่วนมหานคร และผู้มารับบริการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการประเมินระบบ ด้านการประเมินการวางแผนโครงการ ด้านการประเมินการปรับปรุงโครงการ และด้านการประเมินการยอมรับโครงการ

ยุทธพงษ์ จงภักดี (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบ สม่ครใจ จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการประเมินโครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ศึกษากรณีโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบ สม่ครใจ จังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนวิวัฒน์พลเมือง รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 มี 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ นักเรียนที่เข้ามาบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีความเห็นต่อโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบ สม่ครใจ จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบ สม่ครใจ นักเรียนวิวัฒน์พลเมือง รุ่นที่ 2 มีความเห็นระดับมากกว่านักเรียนวิวัฒน์พลเมือง รุ่นที่ 1 อยู่ 2 ด้านคือ ด้านบริบท และด้านผลผลิต ส่วนด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ

นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบสมัครใจ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมทั่ว ๆ ไปบรรลุเป้าหมายของโครงการ คือ สามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากกว่าร้อยละ 70 มีความเข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบของยาเสพติด จนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยลด ละ เลิกการเสพยา และไม่หันกลับไปใช้ยาเสพติดอีก

สมปอง ทองแดง (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองสวัสดิการสังคมงานพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองสวัสดิการสังคมงานพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน ในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ผลการศึกษาพบว่า การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองสวัสดิการสังคมงานพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองสวัสดิการสังคมงานพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหินมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านผลผลิต รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ และปัจจัยนำเข้าตามลำดับ

อภิชาติ ภูเกิดพิมพ์ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง กระบวนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่นหากการศึกษพบว่า ประสิทธิภาพกระบวนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น สำหรับกลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่ โดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีเพียงกระบวนการด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพโดยรวม และเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหาร กรมการ สारวัตตรทหารบก ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร 100 คน และนายทหารประทวน 147 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 247 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหาร กรมการ สारวัตตรทหารบก จำนวน 71 คน ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร 29 คน และนายทหารประทวน 42 คน โดยการนำประชากรมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง .10 แทนในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	หมายถึง	ขนาดตัวอย่าง
	N	หมายถึง	ประชากร
	e	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{247}{1 + (247)(0.10)^2}$$

$$n = 71.18 \text{ หรือ } 71$$

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ของกรมการสารวัตรทหารบก สำหรับข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก โดยผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถาม ตามรูปแบบการประเมินของอัลคิน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นยศ ระดับการศึกษา และระยะเวลารับราชการ โดยให้เลือกคำตอบเพียงข้อเดียวที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเองเท่านั้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินของอัลคินมาสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 การประเมินระบบ (System assessment)
- 2.2 การประเมินการวางแผนโครงการ (Program planning)
- 2.3 การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation)
- 2.4 การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program improvement)
- 2.5 การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification)

โดยแบบสอบถามจะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed ended question) ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งกำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่แบบ จัดกลุ่ม (Grouped frequency distribution) เพื่อหาความกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{หาพิสัย} &= \text{ค่ามากที่สุด} - \text{ค่าน้อยที่สุด} \\
 &= 5 - 1 \\
 &= 4
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ระดับของคะแนนเฉลี่ยที่ได้ คือ

ค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา เอกสาร อินเทอร์เน็ต ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามความมุ่งหมายที่ศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายที่ศึกษา โดยนำรูปแบบการประเมินของอัลคิน มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการทหาร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อมาวิเคราะห์ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่น อยู่ที่ .961 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้
5. นำผลการทดสอบแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์ จากเจ้ากรมการสารวัตรทหารบก ในการแจกแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการทหารในสังกัด รวม 8 หน่วยขึ้นตรง ได้แก่ สำนักงานผู้บังคับบัญชา กองแผนและฝึก กองสืบสวนสอบสวน กองควบคุมและรักษาความปลอดภัย กองวิทยาการ กองธุรการ กองร้อยบริการ และโรงเรียนทหารสารวัตร
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมแบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบกทั้ง 5 ขั้นตอน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความ คิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก โดยการใช้สถิติทดสอบ ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และถ้ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ทดสอบ โดยวิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษาการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก โดยการรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก จำนวน 71 ชุด ประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 29 ชุด และนายทหารประทวน 42 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด รวม 71 ชุด คิดเป็น 100% ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางและค่าสถิติ พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติประกอบคำอธิบายเชิงพรรณนา โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง (Sample size)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (Sample mean)
$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
df	แทน	ค่าชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean of squares)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างแบบที่ ชนิดที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)

การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบกโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก โดยการใช้สถิติทดสอบความแตกต่างแบบที่ ชนิดที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และถ้ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ทดสอบโดยวิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 71)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	59	83.1
หญิง	12	16.9
อายุ		
25 – 35 ปี	22	31.0
36 – 45 ปี	22	31.0
46 – 55 ปี	20	28.2
55 ปีขึ้นไป	7	9.9
ชั้นยศ		
นายทหารสัญญาบัตร	29	40.8
นายทหารประทวน	42	59.2
หน่วยงาน		
สำนักงานผู้บังคับบัญชา	6	8.5
กองแผนและฝึก	11	15.5
กองสืบสวนสอบสวน	11	15.5
กองควบคุมและรักษาความปลอดภัย	7	9.9
กองวิทยาการ	9	12.7
กองธุรการ	10	14.1
กองร้อยบริการ	8	11.3
โรงเรียนทหารสรรพาวุธ	9	12.7

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน ($n = 71$)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	35.2
ปริญญาตรี	39	54.9
สูงกว่าปริญญาตรี	7	9.9
ระยะเวลารับราชการ		
1 – 10 ปี	16	22.5
11 – 20 ปี	26	36.6
21 – 30 ปี	19	26.8
31 – 40 ปี	10	14.1

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของ กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 83.1 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 16.9

อายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25 – 35 ปี และ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.0 เท่ากัน รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.2

ชั้นยศของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็น นายทหารประทวน คิดเป็นร้อยละ 59.2 และ นายทหารสัญญาบัตร คิดเป็นร้อยละ 40.8

หน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างสังกัด ส่วนใหญ่สังกัดกองแผนและฝึก และกองสืบสวนสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 15.5 เท่ากัน รองลงมาคือ กองธุรการ คิดเป็นร้อยละ 14.1

ระดับการศึกษาของ กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.2

ระยะเวลารับราชการของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุราชการ ระหว่าง 11 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมาคือระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

ตาราง 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินระบบ (System assessment)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 71)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด	3.94	.790	มาก
2. องค์ประกอบของโครงการมีความชัดเจน ได้แก่ เนื้อหาของโครงการ เป้าหมาย แผนการดำเนินงาน ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบโครงการ	3.74	.805	มาก
3. กิจกรรมที่จัด มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	3.59	.854	มาก
4. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิต	3.64	.812	มาก
5. โครงการนี้จะสามารถขยายเครือข่ายความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้	3.77	.897	มาก
รวม	3.74	.699	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ (System assessment) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ มีระดับ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด รองลงมา คือ โครงการนี้จะสามารถขยายเครือข่ายความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมที่จัด มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมิน
การวางแผนโครงการ (Program planning)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 71)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. มีจำนวนบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ	3.09	.847	ปานกลาง
7. การดำเนินการของโครงการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	3.70	.799	มาก
8. สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการ	3.39	.764	ปานกลาง
9. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สำหรับใช้ในการดำเนินการมีความพร้อมและได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ	3.18	.798	ปานกลาง
10. มีการประชุมของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินการ	3.52	.790	มาก
รวม	3.38	.671	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ (Program planning) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ มีระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ การดำเนินการของโครงการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด รองลงมา คือ มีการประชุมของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีจำนวนบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 71)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	3.69	.919	มาก
12. คณะทำงานที่รับผิดชอบโครงการ มีการเตรียมการมาอย่างดี	3.60	.978	มาก
13. ผู้บริหารโครงการได้วางแผนการทำงานไว้เป็นอย่างดี	3.76	.836	มาก
14. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี	3.59	.785	มาก
15. งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานมีความเพียงพอ	3.18	.850	ปานกลาง
16. มีการประสานงานกับส่วนราชการ และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามยาเสพติด	3.42	.872	มาก
รวม	3.54	.732	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอน การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ มีระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารโครงการได้วางแผนการทำงานไว้เป็นอย่างดี รองลงมา คือ การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานมีความเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมิน
เพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program improvement)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 71)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
17. โครงการได้รับการทบทวน /บูรณาการจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.23	.885	ปานกลาง
18. มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.40	.837	ปานกลาง
19. มีการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูล เพื่อทบทวนถึงแผนการปฏิบัติ และนำมาปรับปรุง พัฒนาโครงการต่อไป	3.49	.939	มาก
20. การใช้จ่ายงบประมาณมีความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้	3.49	.876	มาก
รวม	3.40	.798	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program improvement) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ มีระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูล เพื่อทบทวนถึงแผนการปฏิบัติ และนำมาปรับปรุง พัฒนาโครงการต่อไป และการใช้จ่ายงบประมาณมีความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ รองลงมา คือ มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือโครงการได้รับการทบทวน/บูรณาการจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนการประเมิน
เพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 71)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
21. การดำเนินงานตามโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้	3.60	.764	มาก
22. โครงการนี้มีประโยชน์แก่กำลังพลภายในหน่วย จะช่วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้	3.81	1.004	มาก
23. เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดแล้ว ท่านมีความพอใจในโครงการนี้	3.63	.944	มาก
24. ท่านต้องการให้มีโครงการลักษณะนี้ต่อไป	4.02	.893	มาก
รวม	3.77	.773	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ มีระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ท่านต้องการให้มีโครงการลักษณะนี้ต่อไป รองลงมา คือ โครงการนี้มีประโยชน์แก่กำลังพลภายในหน่วย จะช่วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในหน่วยทหารได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การดำเนินงานตามโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ขั้นตอนโดยรวม 5 ขั้นตอน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น (n = 71)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ขั้นตอนการประเมินระบบ	3.74	.699	มาก
2. ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ	3.38	.671	ปานกลาง
3. ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	3.54	.732	มาก
4. ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	3.40	.798	ปานกลาง
5. ขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	3.77	.773	มาก
รวม	3.56	.665	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนโดยรวม 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

ตาราง 8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามเพศ

ขั้นตอน	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
การประเมินระบบ	ชาย	3.73	.665	69	-.139	.890
	หญิง	3.76	.881			
การประเมินการวางแผนโครงการ	ชาย	3.37	.642	69	-.111	-.499
	หญิง	3.40	.831			
การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	ชาย	3.52	.726	69	-.499	.620
	หญิง	3.63	.784			
การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	ชาย	3.40	.772	69	-.039	.696
	หญิง	3.41	.955			
การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	ชาย	3.81	.686	69	-.039	1.130
	หญิง	3.54	1.117			
รวม	ชาย	3.56	.627	13.747	0.15	.988
	หญิง	3.56	.860			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เมื่อจำแนกตามเพศ ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามอายุ

ขั้นตอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
การประเมินระบบ	ระหว่างกลุ่ม	1.820	3	.607	1.253	.298
	ภายในกลุ่ม	32.452	67	.484		
	รวม	34.272	70			
การประเมินการวางแผนโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	1.206	3	.402	.888	.452
	ภายในกลุ่ม	30.326	67	.453		
	รวม	31.532	70			
การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	3.319	3	1.106	2.166	.100*
	ภายในกลุ่ม	34.221	67	.511		
	รวม	37.540	70			
การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.528	3	1.176	1.916	.135
	ภายในกลุ่ม	41.127	67	.641		
	รวม	44.655	70			
การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.214	3	.738	1.248	.300
	ภายในกลุ่ม	39.630	67	.591		
	รวม	41.843	70			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.039	3	.680	1.574	.204
	ภายในกลุ่ม	28.932	67	.432		
	รวม	30.971	70			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เมื่อจำแนกตามอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 แต่ในขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 จึงเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparisons) เพื่อหาความแตกต่างคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยใช้วิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference) ตามตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเมื่อจำแนกตามอายุ ในขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ

อายุ	$\bar{X}$	25 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 55 ปี	55 ปีขึ้นไป
25 – 35 ปี	3.31	-	-.318	-.026	-.760*
36 – 45 ปี	3.62		-	.112	-.442
46 – 55 ปี	3.51			-	-.554*
55 ปีขึ้นไป	4.07				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 35 ปี และ 46 - 55 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามหน่วยงาน

ขั้นตอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
การประเมินระบบ	ระหว่างกลุ่ม	1.974	7	.282	.550	.793
	ภายในกลุ่ม	32.297	63	.513		
	รวม	34.272	70			
การประเมินการวางแผนโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.318	7	.474	1.058	.401
	ภายในกลุ่ม	28.215	63	.448		
	รวม	31.532	70			
การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	4.136	7	.591	1.114	.366
	ภายในกลุ่ม	34.221	67	.511		
	รวม	37.540	70			
การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	5.047	7	.721	1.147	.346
	ภายในกลุ่ม	39.608	63	.629		
	รวม	44.655	70			
การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.760	7	.537	.889	.521
	ภายในกลุ่ม	38.083	63	.604		
	รวม	41.843	70			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.059	7	.437	.986	.449
	ภายในกลุ่ม	27.912	63	.443		
	รวม	30.971	70			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไป ปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เมื่อจำแนกตามหน่วยงาน ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ขั้นตอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
การประเมินระบบ	ระหว่างกลุ่ม	.206	2	.103	.206	.814
	ภายในกลุ่ม	34.065	68	.501		
	รวม	34.272	70			
การประเมินการวางแผนโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	.263	2	.131	.286	.752
	ภายในกลุ่ม	31.269	68	.460		
	รวม	31.532	70			
การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	4.23	2	.212	.388	.680
	ภายในกลุ่ม	37.117	68	.546		
	รวม	37.540	70			
การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	.004	3	1.176	1.916	.135
	ภายในกลุ่ม	44.651	67	.614		
	รวม	44.655	70			
การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	1.321	2	.661	1.109	.336
	ภายในกลุ่ม	40.522	68	.596		
	รวม	41.843	70			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.246	2	.123	.272	.763
	ภายในกลุ่ม	30.725	68	.452		
	รวม	30.971	70			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ

ขั้นตอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
การประเมินระบบ	ระหว่างกลุ่ม	2.445	3	.815	1.716	.172
	ภายในกลุ่ม	31.827	67	.475		
	รวม	34.272	70			
การประเมินการวางแผนโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.921	3	.974	2.280	.087*
	ภายในกลุ่ม	28.611	67	.427		
	รวม	31.532	70			
การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	4.917	3	1.639	3.366	.024*
	ภายในกลุ่ม	32.623	67	.487		
	รวม	37.540	70			
การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	4.575	3	1.525	2.549	.063*
	ภายในกลุ่ม	40.080	67	.598		
	รวม	44.655	70			
การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	4.192	3	1.397	2.486	.068*
	ภายในกลุ่ม	37.652	67	.562		
	รวม	41.843	70			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.490	3	1.163	2.836	.045*
	ภายในกลุ่ม	27.481	67	.410		
	รวม	30.971	70			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เมื่อจำแนกตาม ระยะเวลา รับราชการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 จำนวน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ รวมทั้ง ขั้นตอนในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 จึงเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparisons) เพื่อหาความแตกต่างคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยใช้วิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference) ตามตาราง 14 – 19

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการในขั้นตอนการประเมิน
การวางแผนโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ

ระยะเวลารับราชการ	$\bar{X}$	1 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี
1 – 10 ปี	3.47	-	.290	.127	-.325
11 – 20 ปี	3.18		-	-.162	-.615*
21 – 30 ปี	3.34			-	-.452*
31 – 40 ปี	3.80				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ ในขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ

ระยะเวลารับราชการ	$\bar{X}$	1 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี
1 – 10 ปี	3.45	-	-.016	.089	-.725*
11 – 20 ปี	3.47		-	.105	-.708*
21 – 30 ปี	3.36			-	-.814*
31 – 40 ปี	4.18				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 15 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 1 - 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ ในขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ

ระยะเวลารับราชการ	$\bar{X}$	1 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี
1 – 10 ปี	3.34	-	.093	-.011	-.681*
11 – 20 ปี	3.25		-	.105	-.775*
21 – 30 ปี	3.35				-.669*
31 – 40 ปี	4.02				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 1 - 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ ในขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ

ระยะเวลารับราชการ	$\bar{X}$	1 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี
1 – 10 ปี	3.84	-	.247	.185	-.481
11 – 20 ปี	3.59		-	-.061	-.728*
21 – 30 ปี	3.65			-	-.667*
31 – 40 ปี	4.32				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 17 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ ในขั้นตอนโดยรวม 5 ขั้นตอน

ระยะเวลารับราชการ	$\bar{X}$	1 – 10 ปี	11 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี
1 – 10 ปี	3.57	-	.143	.121	-.517*
11 – 20 ปี	3.43		-	.021	-.661*
21 – 30 ปี	3.45			-	-.639*
31 – 40 ปี	4.09				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 18 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 1 - 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลารับราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ตาราง 19 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน
โครงการ เมื่อจำแนกตามชั้นยศ

ขั้นตอน	ชั้นยศ	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
การประเมินระบบ	นายทหารสัญญาบัตร	3.89	.677	69	1.574	.120
	นายทหารประทวน	3.63	.702			
การประเมินการวางแผนโครงการ	นายทหารสัญญาบัตร	3.51	.636	69	1.365	.177
	นายทหารประทวน	3.29	.687			
การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ	นายทหารสัญญาบัตร	3.68	.849	69	1.363	.177
	นายทหารประทวน	3.44	.631			
การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ	นายทหารสัญญาบัตร	3.60	.800	69	1.734	.087*
	นายทหารประทวน	3.27	.778			
การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ	นายทหารสัญญาบัตร	3.87	.686	69	.979	.331
	นายทหารประทวน	3.69	.827			
รวม	นายทหารสัญญาบัตร	3.71	.675	58.581	1.534	.130
	นายทหารประทวน	3.46	.646			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

จากตาราง 19 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เมื่อจำแนกตาม ระดับชั้นยศ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 แต่ในขั้นตอน การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก” ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย มีความมุ่งหมายในการศึกษาการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการประเมินโครงการมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานของโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายของกองทัพบก ในการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดในหน่วยทหาร และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลต่อไป โดยศึกษาเอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ต ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามความมุ่งหมายที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหาร กรมการสารวัตรทหารบก รวมทั้งสิ้น 247 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการนำประชากรมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิของ ทาโร ยามาเนะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง .10 ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 71 คน สร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายที่ศึกษา โดยนำรูปแบบการประเมินของอัลคิน มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมาย จากการรวบรวม แบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการ และการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยการใช้สถิติทดสอบที ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และถ้ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ทดสอบโดยวิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 83.1 มีอายุระหว่าง 25 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.0 ชั้นยศนายทหารประทวน คิดเป็นร้อยละ 59.2 อยู่ในหน่วยงานกองแผนและฝึก คิดเป็นร้อยละ 15.5 มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีระยะเวลารับราชการ ระหว่าง 11 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.6

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ผลของการดำเนินงานในโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก มีแนวโน้มไปในทางที่ดี เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นรายขั้นตอนผลเป็นดังนี้

2.1.1 ขั้นตอนการประเมินระบบ (System assessment)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการในขั้นตอนการประเมินระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 5 รายการ คือ มีความคิดเห็นในรายการวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด มากที่สุด รองลงมาได้แก่ โครงการนี้จะสามารถขยายเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้ องค์ประกอบของโครงการมีความชัดเจนได้แก่ เนื้อหาของโครงการ เป้าหมาย แผนการดำเนินงาน ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต และกิจกรรมที่จัด มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ตามลำดับ

2.1.2 ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ (Program planning)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการในขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 รายการ และระดับปานกลาง 3 รายการ โดยมีความคิดเห็นในรายการการดำเนินการของโครงการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการประชุมของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินการ สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการ มีจำนวนบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สำหรับใช้ในการดำเนินการมีความพร้อม และได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ ตามลำดับ

2.1.3 ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ (Program implementation)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการใน ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.54 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 รายการ และระดับปานกลาง 1 รายการ โดยมีความคิดเห็นในรายการ ผู้บริหารโครงการได้วางแผนการทำงานไว้เป็นอย่างดี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ คณะทำงานที่รับผิดชอบโครงการ มีการเตรียมการมาอย่างดี เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี มีการประสานงานกับส่วนราชการ และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามยาเสพติด และงบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานมีความเพียงพอ ตามลำดับ

2.1.4 ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program improvement)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการในขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มี ค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 รายการ และระดับปานกลาง 2 รายการ โดยมีความคิดเห็นในรายการมีการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูล เพื่อทบทวนถึงแผนการปฏิบัติ และนำมาปรับปรุง พัฒนาโครงการ ต่อไป และการใช้จ่ายงบประมาณมีความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และ โครงการได้รับการทบทวน/บูรณาการจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

2.1.5 ขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program certification)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการในขั้นตอน การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 5 รายการ โดยมีความคิดเห็นในรายการ ท่านต้องการให้มีโครงการลักษณะนี้ต่อไป มากที่สุด รองลงมาได้แก่ โครงการนี้มีประโยชน์แก่กำลังพลภายในหน่วย จะช่วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดแล้ว ท่านมีความพอใจในโครงการนี้ และ การดำเนินงานตามโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลของการดำเนินงานของโครงการ ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ แตกต่างกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการประเมินโครงการ แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน 5 ขั้นตอน ผลเป็นดังนี้

2.2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามเพศ ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

2.2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามชั้นยศ ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

2.2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามอายุ ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 จึงเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparisons) เพื่อหาความแตกต่างคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยใช้วิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference) พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 - 35 ปี และ 46 - 55 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

2.2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามหน่วยงาน ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

2.2.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

2.2.6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อจำแนกตามระยะเวลา ราชการ ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ รวมทั้ง ขั้นตอนในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 จึงเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparisons) เพื่อหาความแตกต่างคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยใช้วิธีแบบ LSD (Least-Significant Difference) ผลเป็นดังนี้

ขั้นตอนการประเมินการวางแผน โครงการ พบว่า พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 1 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ขั้นตอน การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 1 - 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 1 - 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ขั้นตอนการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

ขั้นตอนโดยรวม ทั้ง 5 ขั้นตอน พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 1 - 10 ปี, 11 - 20 ปี และ 21 - 30 ปี แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาราชการ 31- 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3 นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ และขั้นตอนการยอมรับโครงการ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน ในขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอน การวางแผนโครงการ ขั้นตอน การนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ และ ขั้นตอนการยอมรับโครงการ พบว่า ในภาพรวม ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐาน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ขั้นตอนการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ของกรมการ สारวัตทหารบก ใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการประเมินระบบ ขั้นตอนการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติ ขั้นตอนการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ และ ขั้นตอนการยอมรับ โครงการ มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ในการศึกษานี้เป็นการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นโครงการมีการดำเนินโครงการแล้ว และ ต้องการทำการประเมินเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร บรรลุ วัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเป็นอย่างไร และ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโครงการ ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักตามรูปแบบการประเมินของอัลคิน ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อ นำไปใช้ในการตัดสินใจ โดยมีนักประเมินทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหา และเตรียมข้อมูล รวมทั้งสรุปและรายงานให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทราบเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม เรียกได้ว่าเป็นการประเมินที่มีระบบ คือ มีการประเมินการวางแผนโครงการเพื่อช่วยให้ได้วิธีการที่บรรลุ วัตถุประสงค์ของโครงการ มีการประเมินการดำเนินโครงการเพื่อช่วยให้ได้วิธีการที่บรรลุวัตถุประสงค์ ของโครงการ มีการประเมินการดำเนินโครงการเพื่อหาทางปรับปรุงจากการตรวจสอบ และสุดท้าย คือการประเมินเพื่อรับรองโครงการ(ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 89-90; เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี 2542: 45-47)

จากผลการศึกษาพบว่า ผลของการดำเนินงานในโครงการ ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง ทองแดง (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกองสวัสดิการสังคมงานพัฒนา ชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดของกองสวัสดิการสังคมงานพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน ในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ(Process) และด้านผลผลิต (Product) และพบว่า การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดของกองสวัสดิการสังคมงาน พัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้มีโครงการในลักษณะนี้ต่อไป และเห็นว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของ สท. ทบ. ที่กล่าวว่า กองทัพบก ได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยสั่งการให้ทุกหน่วยฝึกกำลังร่วมกันดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหน่วยทหาร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ยาเสพติดหมดสิ้นไปจากหน่วยของ ทบ. อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้กำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเร่งดำเนินการโดยการฝึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกัน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ซึ่งได้แก่ รั้วชายแดน รั้วชุมชน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว เพื่อเป็นเกราะในการป้องกันภัยยาเสพติดในแต่ละระดับ ตลอดจนหยุดยั้งและลดระดับปัญหายาเสพติดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามอายุ ในภาพรวมทั้ง 5 ชั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต เทอดสิทธิ์ศักดิ์ (2528) ที่กล่าวว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้วว่ายาเสพติดมีผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติในทุกด้าน ปัจจุบันการแก้ไขปัญหายาเสพติดถือเป็นนโยบายของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย การที่รัฐบาลต้องกำหนดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ เพราะมีจำนวนผู้ติดยาเสพติดเพิ่มขึ้นและส่วนใหญ่เป็นเยาวชนมีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี บุคคลเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญของชาติหากต้องตกเป็นทาสของยาเสพติด ประเทศชาติก็ต้องตกอยู่ในภาวะที่น่าวิตกและอันตรายเป็นอย่างยิ่ง และ สอดคล้องกับ กัญญา ธัญมณีตา (2547) ที่กล่าวว่า แนวทางในการป้องกันโดยทั่ว ๆ ไป อาจทำได้ในหลาย ๆ ด้าน คือ ทำการป้องกันกับคนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาบุคลิกภาพ มีพื้นฐานครอบครัวไม่ดี หรืออาจส่งเสริมสุขภาพจิตแก่วัยรุ่นทั่วไปก็ได้ โดยเน้นให้วัยรุ่นมีการปรับตัวที่ดี มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และให้ความรู้เรื่องโทษร้ายของสารเสพติด และพยายามปราบปรามหรือลดปริมาณสิ่งเสพติดให้น้อยลง โดยเน้นกฎหมายที่เข้มงวดขึ้น กล่าวคือในการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นั้น จะมีเพียงบางกลุ่ม มอายุเท่านั้นที่เป็นกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะเยาวชน จึงส่งผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติด ของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอายุ ในชั้นตอนการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ แตกต่างกัน

และเมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามระยะเวลารับราชการ ในภาพรวมทั้ง 5 ชั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชั้นตอนการประเมินการวางแผนโครงการ การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ และชั้นตอนโดยรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา ศรีโอสฐ์ (2552: บทคัดย่อ) ที่

ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการจุดบริการด่วนมหานครของกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการจุดบริการด่วนมหานครของกรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการประเมินของอัลคิน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการด่วนมหานคร และผู้มารับบริการมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการประเมินการวางแผนโครงการ ด้านการประเมินการปรับปรุงโครงการ และด้านการประเมินการยอมรับโครงการ

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ นี้ จำแนกตาม เพศ หน่วยงาน และระดับการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มี ซึ่ง เพศ อายุ หน่วยงาน และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ โครงการไม่ต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ทุกคนเห็นว่ายาเสพติดนั้นส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต เทอดสิทธิ์ศักดิ์ (2528: 6) ที่กล่าวว่ายาเสพติดมีผลมากทั้งกายและจิตใจ การใช้ยาเสพติดนอกจากจะมีผลต่อตัวผู้เสพโดยตรงแล้ว ยาเสพติดยังมีผลกระทบต่อครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ ผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม ปัญหาทางสังคมที่เกิดจากยาเสพติดมีมากมายหลายประการ นับตั้งแต่ตัวผู้ติดยาเสพติดเองที่ จะต้องทนทุกข์ทรมานจากสุขภาพที่ทรุดโทรม ผู้เสพจะเป็นที่รังเกียจและไม่ไว้วางใจของสังคม ผู้เสพขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ญาติพี่น้อง ครอบครัวขาดความสุข ไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาการว่างงาน ทำให้ครอบครัวขาดรายได้ และ เมื่อขาดยาเสพติดจึงเกิดความทุกข์ทั้งกายและใจ ต้องการเงินจากครอบครัวมากขึ้น ต้องขวนขวายหาเงินซื้อยาด้วยการเบียดเบียนพ่อแม่ พี่น้อง ญาติสนิทหิซิดเชื้อ ถ้าไม่สามารถหาเงินได้ทางตรงก็จะใช้วิธีทางลอบจนถึงการก่ออาชญากรรม ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น ขโมย จี้ ปล้น สุดแต่โอกาสจะอำนวย ความเดือดร้อนจึงเกิดขึ้นทั้งตัวผู้ติดยาเสพติดเอง ครอบครัว และสังคมโดยส่วนรวม ทำให้เป็นภาระต่อครอบครัวมากขึ้นและต้องเป็นภาระแก่ผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา สังคมต้องรับความเดือดร้อนจากโจรผู้ร้ายปราศจากความสงบสุข รัฐบาลก็ต้องสูญเสียงบประมาณและเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสังคมดังกล่าว นอกจากนี้ ยังเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีชั้นยศต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินโครงการ นี้ เพื่อการปรับปรุงโครงการ แตกต่างกัน นั้นอาจสืบเนื่องจาก ปัญหาทางการเมือง ยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการเมือง ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าการเมืองก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด โดยที่บางประเทศพยายามที่จะใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจ บ่อนทำลายฝ่ายตรงข้ามหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ยาเสพติดมีผลกระทบต่อคว ามมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศอยู่มาก ตัวอย่างเช่น ในประวัติศาสตร์สงครามฝิ่นระหว่างอังกฤษกับจีน เมื่อปี ค.ศ.2382 – 2384 ชาวจีนและทหารจีนติดฝิ่นกันมาก ซึ่งเป็นการบ่อนเสถียรภาพทางการเมืองของจีนอย่างมหันต์ในสมัยนั้น จนมาตามเจียงไคเช็คได้สั่งประหารชีวิตผู้ติดฝิ่นไปเป็นจำนวนมาก หรือชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า ก็อาศัยเงินที่ได้จากการปลูกฝิ่น ค้าฝิ่น เพื่อซื้ออาวุธในการต่อสู้กับรัฐบาลพม่า ซึ่งเป็นปัญหา

การเมืองที่เรื้อรังมานานหลายสิบปี ชาวเขากลุ่มต่าง ๆ ที่มีอาชีพในการปลูกฝิ่น ทั้งที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าและประเทศไทยก็มีปัญหาทางการเมืองแฝงอยู่ด้วย ทำให้ยากต่อการแก้ไขปัญหานี้ให้หมดสิ้นไปโดยเร็วได้ ดังนั้น ปัจจุบันรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญา ธรรมนูญ (2547: 49) และ ลิขิต เทอดสถีรศักดิ์ (2528: 7-8)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากผลการศึกษาการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ของกรมการสารวัตรทหารบก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านระบบ

1.1 ในการจัดกิจกรรมโครงการปราบปรามยาเสพติด ควรจัดให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2 ควรให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นความรู้ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตได้

2. ด้านการวางแผนโครงการ

2.1 หน่วยงานควรให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ใช้ในการดำเนินโครงการปราบปรามยาเสพติดให้มีความพร้อมอย่างเต็มที่

2.2 หน่วยงานควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ให้เพียงพอต่อการดำเนินการตามโครงการปราบปรามยาเสพติด

2.3 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ของโครงการ ควรใช้สถานที่ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการ

3. ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ

3.1 ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้มีความเพียงพอกับการดำเนินโครงการปราบปรามยาเสพติด

3.2 โครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร ของกรมการสารวัตรทหารบก ควรเน้นไปที่ช่วงอายุที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มวัยรุ่น ให้มากขึ้น

4. ด้านการปรับปรุงโครงการ

4.1 ภายหลังจากการดำเนินโครงการแล้ว ควรมีการทบทวน/บูรณาการจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้ไปทำการปรับปรุงโครงการต่อไป

4.2 มีการติดตามและประเมินผลโครงการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

5. ด้านการยอมรับโครงการ

- 5.1 ควรดำเนินงานตามโครงการนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
- 5.2 ควรดำเนินโครงการให้ส่งผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการประเมินโครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร โดยศึกษาในกรมอื่น เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ
2. ทำการประเมินโครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่น เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับรูปแบบการประเมินของอัลคิน เช่น CIPP, Balance Scorecard เป็นต้น
3. ควรขยายขอบเขตเครื่องมือในการศึกษาให้กว้างยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ละเอียดและหลากหลายมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการสารวัตรทหารบก. (2554, 20 ตุลาคม). หนังสือ สง.คตส./ปปพ.สห.ทบ. ที่ กท 0424 (คตส./ปปพ.สห.ทบ.)/216 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กองทัพบก. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กรมการสารวัตรทหารบก. (2554, 21 ตุลาคม). คำสั่ง สห.ทบ. ที่ 297/2554 เรื่อง การจัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กรมการสารวัตรทหารบก.
- กัญญา ธัญมันทา. (2547). การป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จักษ์วัชร ศิริวรรณ. (2554). แนวคิด ความหมาย และความสำคัญของประเมินโครงการ. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/440831>
- ชัยโรจน์ ไสยสมบัติ. (2551). การประเมินโครงการฝึกอบรมแกนนำเยาวชนเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันต่อต้านยาเสพติดประจำปี 2551 ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวาท อำเภอเล็กทา จังหวัดยโสธร. รายงานการศึกษาอิสระ รม.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นิพิฐพนธ์ แสงด่าง. (2550). การประเมินผลโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น). อุตรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. ถ่ายเอกสาร.
- ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด. แนวทางการบริหารราชการแผ่นดิน 8 นโยบาย. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2556, จาก <http://202.47.224.92/drug/management-plans.php>
- ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด. (ม.ป.ป). ศพส. กำหนดทิศทางแผน ยุทธศาสตร์ ปี 56 ตั้งเป้าปลอดยาเสพติดระดับอาเซียน สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://202.47.224.92/drug/overall-result-detail.php?aid=48>
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2529). การบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- พริ้มเพรา ผลเจริญสุข. (2545). ยาเสพติดพิษร้าย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มัลลิกา ศรีโอษฐ์. (2552). การประเมินโครงการจุดบริการด่วนมหานครของกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธพงษ์ จงภักดี. (2547). การประเมินโครงการวิวัฒน์พลเมืองค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบสมัครใจ จังหวัดสุรินทร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิขิต เทอดสถีรศักดิ์. (2528). *การพัฒนามาตรการและองค์การเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป). *เอกสารหมายเลข 4 รูปแบบการประเมินโครงการ*. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2555, จาก <http://econ.tu.ac.th/archan/sakon/ME%20701/รูปแบบการประเมิน.pdf>
- ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด. (ม.ป.ป). *ความหมายของยาเสพติดและสารเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2555, จาก http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content&view=article&id=578:2554-01-25-06-m-s&catid=3:2009-05-17-09-21-23&Itemid=101
- ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2554). *คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2555, จาก <http://www.nccd.go.th/index.php>
- สมปอง ทองแดง. (2551). *การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของ กองสวัสดิการสังคมงานพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน*. ภาคนิพนธ์ รม. (นโยบาย สาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ สุขแสน. *CIPP Model : รูปแบบการประเมินผลโครงการ*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://library.uru.ac.th/article/htmlfile/cipp.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป). *การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/p1-solution31e.htm>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป). *การดำเนินงานด้านปราบปรามยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/p1-solution31d.htm>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. *แนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/p1-solution46.htm>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป). *องค์ประกอบของปัญหาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/p1-solution41.htm>
- อรทัย ศักดิ์สูง. (ม.ป.ป). *การประเมินโครงการ*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://www.moe.go.th/wijai/project.htm>

อภิชาติ ภูเกิดพิมพ์. (2547). การประเมินกระบวนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อัญชลี ธรรมะวิทีกุล. (2552). การประเมินโครงการ. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/04/28/project-evaluation1/>

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาวิจัยในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ในการตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาตอบข้อคำถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ครบถ้วน ซึ่งจะให้ผลสรุปที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโครงการต่อไป

4. ผลการตอบแบบสอบถามของท่านจะไม่มีผลต่อการประเมินบุคคลหรือหน่วยงาน และไม่
มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงชื่อ) ร้อยเอกหญิง จิรประภา จาริรักษ์

(จิรประภา จาริรักษ์)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------

2. อายุ

☐ 25 – 35 ปี	☐ 46 – 55 ปี
☐ 36 – 45 ปี	☐ 55 ปีขึ้นไป

3. ชั้นยศ

☐ นายทหารสัญญาบัตร	☐ นายทหารประทวน
---	--

4. หน่วยงาน

☐ สำนักงานผู้บังคับบัญชา	☐ กองวิทยาการ
☐ กองแผนและฝึก	☐ กองธุรการ
☐ กองสืบสวนสอบสวน	☐ กองร้อยบริการ
☐ กองควบคุมและรักษาความปลอดภัย	☐ โรงเรียนทหารसारวัตร

5. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	

6. ระยะเวลารับราชการ

☐ 1 – 10 ปี	☐ 21 – 30 ปี
☐ 11 – 20 ปี	☐ 31 – 40 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

คำชี้แจง โปรดอ่านแบบสอบถามอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียง 1 เครื่องหมาย

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินระบบ เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ และปัญหาและอุปสรรคของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด					
2. องค์ประกอบของโครงการมีความชัดเจน ได้แก่ เนื้อหาของโครงการ เป้าหมาย แผนการดำเนินงาน ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบโครงการ					
3. กิจกรรมที่จัด มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ					
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิต					
5. โครงการนี้จะสามารถขยายเครือข่ายความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้					

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินการวางแผนโครงการ เกี่ยวกับการวางแผนของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก ด้านบุคลากร สถานที่ เวลา และวัสดุอุปกรณ์ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีจำนวนบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามโครงการ					
2. การดำเนินการของโครงการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด					
3. สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการ					
4. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สำหรับใช้ในการดำเนินการมีความพร้อม และได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ					
5. มีการประชุมของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินการ					

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการปราบปราม ยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และการใช้ทรัพยากร ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้					
2. คณะทำงานที่รับผิดชอบโครงการ มีการเตรียมการมาอย่างดี					
3. ผู้บริหารโครงการได้วางแผนการทำงานไว้เป็นอย่างดี					
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ ความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี					
5. งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงานมีความเพียงพอ					
6. มีการประสานงานกับส่วนราชการ และองค์กร ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามยาเสพติด					

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ
ปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
และการใช้ทรัพยากร ว่าควรปรับปรุงมากน้อยเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. โครงการได้รับการทบทวน/บูรณาการจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง					
2. มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
3. มีการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูล เพื่อทบทวนถึงแผนการปฏิบัติ และนำมาปรับปรุง พัฒนาโครงการต่อไป					
4. การใช้จ่ายงบประมาณมีความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้					

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการและ
ผลสำเร็จของโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก ว่ามีความ
พึงพอใจเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การดำเนินงานตามโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้					
2. โครงการนี้มีประโยชน์แก่กำลังพลภายในหน่วย จะช่วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารได้					
3. เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดแล้ว ท่านมีความพอใจในโครงการนี้					
4. ท่านต้องการให้มีโครงการลักษณะนี้ต่อไป					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วย
ทหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

โครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของ
กรมการสารวัตรทหารบก

6. กลุ่มเป้าหมาย

6.1 กลุ่มทหารในสถานการศึกษาของหน่วย ได้แก่ นายทหารนักเรียน , นายสิบนักเรียน และนักเรียนนายสิบของเหล่า ที่เข้ามารับการศึกษาอบรมในสถานศึกษาของหน่วย

6.2 กลุ่มทหารนอกสถานการศึกษาของหน่วย ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร , นายทหารประทวน, พลทหารกองประจำการ และพนักงานราชการในสังกัด

6.3 กลุ่มชุมชนทหาร ได้แก่ ครอบครัวทหาร, ผู้พักอาศัยกับครอบครัวทหาร, ผู้ประกอบการร้านค้าภายในชุมชนทหารของหน่วย

7. การดำเนินการ

7.1 กิจกรรมการทำลายโครงสร้างเครือข่าย

7.1.1 จัดกิจกรรมฝึกอบรมชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร เผ้าระวังต่อต้านยาเสพติด ปิดล้อม ตรวจค้นการผ่านเข้าออกของบุคคลและยานพาหนะอย่างเข้มงวด จับกุมลงโทษ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างจริงจังและรวดเร็ว ตามห้วงเวลาที่กำหนด

7.1.2 การใช้ฐานข้อมูลหรือข่าวสารที่ได้จากเครือข่ายและหน่วยงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายนอก

7.2 กิจกรรมการควบคุมการแพร่ระบาดในพื้นที่

7.2.1 การจัดชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารทำการตรวจพื้นที่ภายใน สห.ทบ. อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

7.2.2 จัดการบรรยายพิเศษโดยใช้สถาบันทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ควบคุมและปรับสภาพจิตใจกำลังพลกลุ่มเป้าหมายไม่ให้หลงมัวเมาในสิ่งที่เป็นอบายมุขและสิ่งเสพติด ประกอบการจัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติด จำนวน 1 ครั้ง ตามห้วงเวลาที่กำหนด ผู้เข้ารับฟังการบรรยาย จำนวน 200 คน

7.3 กิจกรรมการปราบปรามกำลังพลมีให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

7.3.1 การจัดชุดสุนัขทหารตรวจค้นยาเสพติด ร่วมกับชุดปฏิบัติการปราบปราม ยาเสพติดในหน่วยทหาร ทำการตรวจค้นแหล่งซุกซ่อนของยาเสพติด บริเวณบ้านพัก ชุมชน โรงนอนทหาร อาคารสถานที่ราชการ และบริเวณพื้นที่โดยรอบ สห .ทบ. เพื่อปราบปรามกำลังพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

7.3.2 การตรวจสอบสารเสพติดด้วยสารเคมีกับกลุ่มเป้าหมายที่ล่อแหลม แบบสุ่ม และโดยการใช้ฐานข้อมูล หรือข่าวสารที่ได้จากเครือข่ายและหน่วยงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภายนอก เพื่อพบผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย และระเบียบแบบธรรมเนียมทหารต่อไป

7.3.3 จัดการบรรยายพิเศษให้แก่กำลังพลและครอบครัว ได้ทราบถึงมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 1 ครั้ง ตามห้วงเวลาที่กำหนด ผู้เข้ารับฟังการบรรยาย จำนวน 200 คน

7.4 กิจกรรมการสกัดกันยาเสพติดเข้าพื้นที่ทหาร

7.4.1 การจัดชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารทำการตรวจพิเศษบุคคล และยานพาหนะ บริเวณช่องทางผ่านเข้า - ออก ภายใน สห.ทบ. และช่องทางผ่านเข้า - ออก ภายในบ้านพักชุมชน สห.ทบ. อย่างต่อเนื่อง ตามห้วงเวลาที่กำหนด

7.4.2 จัดการฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มชุมชนทหารเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนในการสร้างแกนนำของชุมชน เผื่อระวังป้องกัน สกัดกันยาเสพติด เข้าพื้นที่ของชุมชน และทำหน้าที่เป็นเครือข่ายประสานงานกับหน่วยงานราชการ แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายในชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ตามห้วงเวลาที่กำหนด ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 40 คน

7.5 กิจกรรมการพัฒนาระบบข่าวและใช้เทคโนโลยีปราบปราม

7.5.1 จัดการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร ให้กับกำลังพลกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้รับการ แต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และกำลังพลกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติดภายในหน่วย เพื่อพัฒนาศักยภาพในระบบงานด้านการข่าวเกี่ยวกับการต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติด จำนวน 1 ครั้ง ตามห้วงเวลาที่กำหนด ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 นาย

7.5.2 จัดหากล้องวงจรปิด เพื่อตรวจจับการผ่านเข้า - ออก ของบุคคลและยานพาหนะ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการติดตามความเร่งด่วนในการติดตั้งช่องทางผ่านเข้า - ออก ของบุคคล และ ยานพาหนะ ด้านหน้าและด้านหลังกรมกอง ช่องทางผ่านเข้า - ออก ของบุคคลที่มีเขตติดต่อกับ ชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง และบริเวณจุดล่อแหลม หรือจุดเสี่ยง ของอาคารที่พักอาศัยภายในชุมชน สห.ทบ. ที่เอื้อต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากยาเสพติด จำนวน 8 กล้อง พร้อมอุปกรณ์ (แผนผังแสดงการติดตั้งกล้องวงจรปิดภายใน สห.ทบ. แนบท้าย)

7.5.3 จัดหากล้องดิจิตอล เพื่อบันทึกภาพบุคคล ยานพาหนะ ที่ต้องสงสัยที่ผ่าน เข้า - ออก ตามช่องทาง และในจุดที่ไม่มีกล้องวงจรปิดติดตั้ง จำนวน 1 กล้อง พร้อมอุปกรณ์

8. ระยะเวลาดำเนินการ ต.ค.54 - ก.ย.55

9. สถานที่ดำเนินการ สห.ทบ. และ ชุมชน สห.ทบ.

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เครือข่ายและระบบป้องกันยาเสพติดขององค์กรระดับต่าง ๆ ภายใน สห.ทบ. มี จำนวนที่เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจ มีการวางแผนงาน อำนวยการ ประสานงานกันอย่างมี ประสิทธิภาพ สามารถประเมินผล ตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นกลไก ขับเคลื่อนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใน สห.ทบ. อย่างยั่งยืน

10.2 กำลังพล ครอบครัว และหน่วยงาน มีความตื่นตัว และมีส่วนร่วมในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหายาเสพติด

10.3 ชุมชนทหารในพื้นที่ที่มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติดภายในชุมชน มีการจัดระบบการเฝ้าระวัง โดยชุมชนและเพื่อชุมชน เพื่อการสร้างเสริมความมั่นคงและสร้างภูมิคุ้มกันภายในชุมชน

.....

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พ.อ.พสุชา ควรแสง

(พสุชา ควรแสง)

ประจำ สห.ทบ.

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินโครงการปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหารของกรมการสารวัตรทหารบก

โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ชุด Try out จำนวน 30 คน

Reliability

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.	87.366	200.585	.410	.962
2.	87.533	198.878	.423	.962
3.	87.733	193.513	.655	.960
4.	87.633	195.964	.585	.960
5.	87.533	190.120	.726	.959
6.	88.200	194.648	.570	.961
7.	87.533	194.257	.762	.959
8.	88.000	197.103	.617	.960
9.	88.200	194.166	.592	.960
10.	87.900	188.162	.845	.958
11.	87.666	184.437	.893	.957
12.	87.900	186.093	.731	.959
13.	87.533	193.775	.676	.960
14.	87.766	195.013	.653	.960
15.	88.166	193.040	.607	.960
16.	87.900	186.921	.857	.958
17.	88.200	185.821	.848	.958
18.	88.000	189.034	.786	.958
19.	87.866	182.740	.926	.957
20.	87.933	190.547	.693	.959
21.	87.800	189.131	.886	.958
22.	87.366	195.206	.542	.961
23.	87.733	185.375	.768	.959
24.	87.333	193.402	.652	.960

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

Reliability Coefficients

N of Cases = 30

N of Items = 24

Cronbach's Alpha = .961

สรุป ค่าความเชื่อมั่นรายข้อและทั้งฉบับดีมาก สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ร้อยเอกหญิง จิรประภา จาริรักษ์
วันเดือนปีเกิด	28 เมษายน 2524
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	75/65 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ประจำแผนก กรมการสารวัตรทหารบก
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กรมการสารวัตรทหารบก 75/3 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2537	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนศรีอยุธยา
พ.ศ.2540	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนศรีอยุธยา
พ.ศ.2543	ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2556	ระดับปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ